

İDARE

Dâhiliye Vekâletinin Aylık Mecmua

Yıl: 13

Haziran 1940

Sayı: 147

RESMÎ KISIM

Nutuklar	
Tayinler	
Vekâlet emrine almanlar	
Takdir edilenler	
Kanunlar.....	
Nizamnameler	
Kararname	
Tevhidi içtihat kararları	
Vatandaşlığımıza almanlar	
Mülkî teşkilât	
Vekâletimiz tamimleri	
Diğer Vekâletlerin tamimleri	
Çalışma raporu	
Tekaüt ve yetim aylıkları bitenler	
Pasif korunma işleri	

Osmanbey Matbaası
1940

Resmi Kısım

Nutuklar

Başvekil Dr. Refik Saydam'ın 2. 6. 1940
tarihinde radyodaki hitabeleri

Sayın Vatandaşlarım;

Bugün yine size hitap etmek bahtiyarlığımı duyuyorum. Türkiye Büyük Millet Meclisi, aylardan beri üzerinde çalıştığı Devlet bütçesinin münakaşa ve müzakerelerini dün sabah tamamladı. Bunlardan biri daimî, diğeri fevkalâde olmak zere yekûnu 337 milyon Türk lirasını geçen esas bütçeler, diğeri de yine yekûnları 87 milyon Türk lirasını bulan mülhak bütçelerdir. Bütün kalbimizle temenni ettiğimiz, Türk Milletinin refah ve saadetine ve yükselmesine matuf olan çalışmalarda, Devlet Dairelerinin muvaffak olmalarıdır. Bu, bütçelerin denk ve sağlam olarak tahakkuku için bundan evvel de bahsetmiş olduğum bir takım vergi fedakârlıklarını milletimizin ne kadar tabii bulduğunu ve Millet Vekillerimizin, mükellef vatandaşın tediye kabiliyetine uygun olması hususunda gösterdikleri alâkalarını burada minnetle söylemek benim için bir borçtur.

Dünyanın içinde çalkandığı buhranın bize de tesir etmemesine imkân yoktu. Hükümetimiz aylardan beri bu inikâsın çeşitli gösterilerini önlemek için çalışıyor. Millî korunma kanununun muhtelif sahalardaki tatbikinden elde ettiğimiz neticelerden memnunuz. Evvelce de söylediğim gibi, ancak lüzum görüldükçe tatbik sahasına konan bu kanunun birçok faydalarını zamanla

elde edeceğimize kani bulunuyoruz. Kömür havzasındaki iş mükellefiyeti kararı müspet netice vermiştir Bilhassa vatandaşlarımızın bir takım fena niyetli insanların kazanç maksadı ile yaptıkları ve yapmak istedikleri hareketlere karşı daima uyanık bulunarak Hükümeti ikaz etmelerinden çok fayda görüyoruz. Buna mukabil de, vatandaşlarımızdan memleketimizde yapılmayan, yani hariçten gelen tali derecede lüzumlu malları behemehâl almak için ısrarda bulunmamalarını rica ederim. Asıl bu nevi taleplerdir ki, lüzumsuz yere sizleri zarara sokmaktadır.

Devletin gerek umumî ve gerek fevkalâde bütçelerinde en çok yer alan Vekâletin Millî Müdafaa olduğunu görüyorsunuz. Her iki bütçede yekûnu yüz elli milyon Türk lirasını bulan bu para ile Türk vatanının selâmetinin ve müdafaaasının tamamlanmasına çalışıyoruz.

Politikamızın ne kadar açık olduğunu da biliyorsunuz. Biz, Türk vatanının selâmetini güden bu politikadaki isabetten eminiz. Bize gelecek her hangi taarruzun bertaraf edilmesi için çalışıyoruz.

Dâhildeki emniyet ve itimadın olduğu gibi temadisine dikkat ederken, bunu bozmak veya Türk emniyet havasını bulandırmak isteyenlere karşı da son derece hassas bulunuyoruz. Biliyorsunuz ki, bizim idaremizde gizli iş olmadığı gibi vatanı her hangi bir hakkından mahrum eden bir usul de yoktur.

Radyonuzu açtığınız zaman, her memleketin kendine göre yaptığı propaganda veya tefsirleri dinliyorsunuz. (Türkün akı ve selim düşüncüğü bunların ne manaya geldiğini, ne istediğini çok güzel anlar. Vatandaşlarımızın bilhassa dikkat nazarlarını celp ediyorum: Ne bu gibi radyo neşriyatına, ne de bunlardan mülhem, uydurulmuş kulak havadislerine kıymet vermesinler. Ankara'nın açık ve saf havası kadar açık ve dürüst siyaseti,

hakkına ve kuvvetine emin milletimizin menfaatlerine daima uygun olacağına kani olmanızı isteriz. Bizim başka milletlerden istediğimiz de, bizim kadar açık olmalarıdır.

Sayın Vatandaşlarım;

Size bir meseleden bahsedeceğim. Kendi maksatlarına göre hava yaratmak istiyen bir takım misafir ecnebilerin faaliyetinden son zamanlarda bahsedilmeye başlandı. Bundan da bazı endişelerin doğduğunu haber aldım. Vatandaşlarımız emin olabilirler ki, Türkiye’de kendi maksatlarını yürütecek muhit ve âlet bulunmayacaklarına kani olduğum bu gibi faaliyetler üzerinde Hükümet daima dikkatli davranmaktadır. En ufak bir taşkınlığın derhal en ağır cezaya çarpılacağına ve her hangi böyle bir teşebbüsün olduğu yerde söndürüleceğine emin olabilirsiniz. Yalnız, vatandaşlarımın da bu gibi ahvale karşı hükümete yardımcı olmalarını rica ederim.

Vatandaşların birbirlerine emniyetlerini sarsmak bugünün mücadele usulleri arasındadır. Bu usulün tatbikatı bizim memleketimize kadar geliyor. Buna karşı müdafaanın temelini millî iman teşkil eder. Milli iman vatana tecavüz eden düşmana karşı zaferin temeli olduğu gibi fesat ve bozgunculuğa karşı da başlıca silâhtir.

Vatandaşlarım;

Bizim haricî siyasetimiz vatanımızın selâmeti için en isabetli yoldur. Bunda sergüzeştten eser yoktur. Bugün harp hariciyiz ve öyle kalmak isteriz. Fakat bilmelisiniz ki dışarıda mütemadiyen hazırlıklar artmakta ve ne vakit, nereye karşı kullanacağı belli olmayan tedbirler alınmaktadır. Bu sebeple vatan müdafaası için silâha sarılmak mecburiyetini bir an hatırımızdan çıkarmamalıdır. İçeriden, dışarıdan gelen uyutucu telkinleri sert bir çehre ile ret etmelisiniz. Bugünün selâmet vasıtası birliktedir ve vatan müdafaası için nihayete kadar azim-

1780

li olduğumuz hususunda hariçte kimsenin tereddüdü olmamalıdır.

Sayın Vatandaşlarım;

Türk vatanının selâmetine çalışan, Türk milletinin selim düşüncesine güvenen hükümetimizin size bugünkü maruzatı budur. Hepinizi hürmetle selâmlarım.

Tayinler

Kararname No. 2/13838

Münhal bulunan Üçüncü Umumî Müfettişliğe Dâhiliye Vekâleti Müsteşarı Nazif Ergin, Dâhiliye Müsteşarlığına İzmir valisi Ethem Aykut, İzmir valiliğine Samsun Valisi Fuat Tuksal, Samsun Valiliğine Kastamonu Valisi Avni Doğan, Kastamonu Valiliğine Diyarbakır Valisi Dr. Mithat Altıok, Diyarbakır Valiliğine Yozgat Valisi Abdullah Feyzi Gürelin tayinleri Dâhiliye Vekilliğinin 28/6/1940 tarih 4361 sayılı teklifi üzerine İcra Vekilleri Heyetince 30/6/1940 tarihinde kabul olunmuştur.

1 — Vekâlet Hukuk Müşavirliği Muhakemat Müdürü Şemseddin Yazıcı'nın Mahallî İdareler Umum Müdürlüğünde açık bulunan 70 lira maaşlı şube müdürlüğüne terfian tayini tensip edilmiştir.

2 — Bu kararnamenin icrasına Dâhiliye Vekili memurdur.

26/6/1940

Vekâlet emrine alınanlar

1— Şavşat Kaymakamı Feyzi Öncelin görülen İdarî lüzuma binaen Vekâlet emrine alınması tensip edilmiştir.

2— Bu kararnamenin icrasına Dâhiliye Vekili memurdur.

17/6/1940

Takdir edilenler

Takdirnameler

Yaylak Kaymakamı Şahap Ural'a,

Mahsulât ve mevzuata İbrası hasar eden ve mukadderatı memleket kadar mühim olan fare mücadelesinde bizzat köylere kadar gitmek suretiyle gösterdiği mesaiten dolayı takdirname ile taltif edilmiştir.

15/4/1940

Akhisar Kaymakamı Bedri Özer

Numarataj işlerinin intizamla ikmalinde gösterdiği gayret ve faaliyetinden dolayı Manisa Vilâyetince takdirname verilmiştir.

28/5/1940

Bakırköy Kaymakamı Abdül Gafur Soylu 'ya,

5 Mart 1940 tarihinde Kazada yapılan nüfus sayımında itti haz ettiği tedbirlerin muvaffakiyetle tatbikinden dolayı gayret ve faaliyeti Vilâyetçe takdir edilmiştir.

1/6/1940

Bünyan Kaymakamı Kâzım Ataku'ya,

1940 yılı sayım işlerinde 2700 küsur hayvanın kapçak olarak elde edildiği ve iyi tedbirler aldığı anlaşılan mumaileyhin bu husustaki mesai ve gayretinden dolayı Kayseri Vilâyetince takdir edilmiştir.

8/6/1940

Mucur Kaymakamı Rauf Sümer'e,

Köy işlerindeki mesaisinden dolayı Kırşehir Vilâyetince takdirname ile taltif edilmiştir.

11/6/1940

Eruh Kaymakamı Hikmet Töre,

Şırnak » Fazıl Kapanoğlu'na,

Samsun » İzzettin Aykut'a,

Şirvan » Fahri Ülküsel'e,

Kozluk » Hamza Kişioğlu'na,

Bu sene hayvan sayımı işlerinde kaçakçılığın önüne geçilmiş olmasından bu hususta gösterdikleri faaliyetlerinden dolayı Siirt Vilâyetince takdirname ile taltif edilmişlerdir.

20/6/1940

Hozat Kaymakamı A. Turgut Başkaya'ya,

Kaza dâhilinde yol, mektep inşasında emniyetle asayişin temininde gösterdiği gayretinden dolayı Vekâletçe takdirname ile taltif edilmiştir.

26 Haziran 1940

Afyon Valisi Ahmet Durmuş Evrendilek'e,

Vilâyet dâhilindeki Hava Kurumu şubesinin gayelerine daha faydalı olabilmesi için sarf edilen mesai ve alâkadan dolayı (Türk Hava Kurumu Başkanlığından teşekkür name gönderilmiştir.

17/5/1940

Hatay Vali muavini Akif İşcan

- » **Mektupçusu Kefik Kuzucu**
- » **İskenderun Kaymakamı Mehmet Belek**
- » **Dörtöyl kaymakamı Şevket Eker**
- » **Reyhaniye Kaymakamı Necdet Yılmaz**
- » **Kırıkhan kaymakamı Vasfi Bağa tur**
- » **Yayla dağ Kaymakamı Rifat Kökel**
- » **Payas Nahiye Müdürü Lütfi Kılıçoğlu'na,**

Hatay Vilâyetine mürettep Erzincan felâketzedelerinden 3200 kişinin vilâyet içindeki mürettep yerlere sevk ve yetiştirilmeleri, iaşe ve libasları ve her türlü ihtiyaçların temini hususundaki mesbuk mesailerinden dolayı Vilâyetçe takdir edilmişlerdir.

Çukurca Nahiyesi Müdürü Muzaffer Cengiz'e,

Beytüşşebap ile Irak hududu üzerinde bulunan Çukurca nahiyesi arasındaki Zap suyu üzerinde bilhassa askerî bakımdan çok mühim bir geçit olan Geyman köprüsünün inşası için gösterdiği gayret ve mesaisinden dolayı Hakkâri Vilâyetince takdirname ile taltif edilmiştir.

17/4/1940

Beytüşşebap Kaymakamı Suphi Batur

Gerur Nahiyesi Müdürü Neşet Öktem'e,

Vazifeye başladıkları günden beri maarif teşkilâtının kısa bir zamanda hakikî mânisiyle inkişafına verilen direktifler çerçevesinde köy ve nahiye okullarının inşaatının tamamlanması hususunda gösterdikleri gayret ve faaliyetlerine binaen Hakkâri Vilâyetince takdir edilmişlerdir.

24/4/1940

Kilis Kaymakamı Turgut Başkaya'ya,

Kazanın yol vergisi tahakkuklarını geçen seneye nazaran 1904 mükellef fazla çıkarmak ve hiç mektum bırakmamak suretiyle pek mükemmel bir surette intaç ve ağaç diktirme işlerini de muvaffakiyetle başarmış olmasından dolayı Gaziantep Vilâyetince takdir edilmiştir.

24/4/1940

Hakkâri valisi Sadullah Koloğlu'na,

Vilâyet dâhilinde yakın alakasıyla yeniden 7 ilkokul binası inşa ettirmekle memleket maarifinin inkişafı yolundaki değerli mesaisine binaen Maarif Vekâletince takdirle karşılanmıştır.

9/5/1940

Çarsacak Nahiyesi Müdürü Salim Ünlü 'ye,

Nahiyesi mıntkası dâhilinde köylünün köylüye ait işlerde verimli bir surette çalışmalarını temin etmek ve Devlet işlerinde gösterdiği faaliyet ve hassasiyetinden dolayı Tunceli Vilâyetince takdirname ile taltif edilmiştir.

2/5/1940

Afyon Mektupçusu Sait Adil Karaman'a,

Erzincan zelzele felâketzedelerine mübayaası icap eden çift hayvanatının mübayaasında ve sair işlerde geceli gündüzlü mesbuk mesaisinden dolayı vilâyetçe takdirname verilmiştir.

2/5/1940

Mesudiye Kaymakamı Dündar Eğel'e,

Zelzeleyi müteakip gönderilen çift hayvanatının ve tohumluk arpararın muhtaç felâketzedelere vakit geçirmeden süratle ve adalet dairesinde tevzinde bizzat göstermiş olduğu büyük gayret ve faaliyetinden dolayı Ordu Vilâyetince takdir edilmiştir.

9/5/1940

Afyon Mektupçusu Sait Adil Karaman'a,

Vilâyet mektupçuluğunu her mânisiyle muvaffakiyetle başarmasından ve gösterdiği ehliyet ve liyakate binaen Afyon Vilâyetince takdirname verilmiştir.

10/5/1940

Silivri Kaymakamı Nail İlter'e,

Kazanın ümran ve inkişafı yolunda ve bilhassa köy işlerinde gösterdiği alâka ve değerli mesaisinden dolayı İstanbul Vilâyetince takdirname ile taltif edilmiştir.

10/5/1940

Trabzon Vilâyeti Seferberlik Memuru Fazıl Demirel'e,

Vazifeye başladığı kısa bir zaman içinde seferberlik dairesinin muamelât ve muhaberatını iyi surette tedvir ve mevzuata uygun bir şekilde tanzim ve talimatnameleri ihzar etmekte gösterdiği mesaisinden dolayı vilâyetçe takdir edilmiştir.

30/4/1940

Pasinler Kaymakamı İsmail Hakkı Baykal'a,

Kaza hususî muhasebesinin 1939 yılı halliye ve sabıka vergileri tahsilâtım yüksek nispetlere çıkarmak hususunda gösterdiği gayret ve muvaffakiyetinden dolayı Erzurum Vilâyetince takdir edilmiştir.

13 Mayıs 1940

Eski Sındırgı Kaymakamı Rıdvan Akmansoy'a,

Kazada geçen sene ve bu yıl çıkan lekeli humma vakaları üzerinde ittihaz ettiği tedbirlerin tatbikinde büyük alâka gösterdiğinden dolayı Balıkesir Vilâyetinden takdirname ile taltif olunmuştur.

21/5/1940

Ilgaz Kaymakamı Ağâh Erozan'a,

Hususî İdare Muamelâtının intizamını temin ve tahsilâtını tezyidi hususlarında gösterdiği alâka ve faaliyetinden dolayı Çankırı Vilâyetince takdirname verilmiştir.

5/8/1940

Yozgat Valisi Feyzi Gürel'e,

Vilâyet dâhilinde yakın bir alâka ile yeniden 48 ilkokul inşa ettirilmiş olduğundan değerli mesaisi Maarif Vekâletince takdir edilmiştir.

20/5/1920

Kanunlar

Vilâyet Hususî idarelerinden maaş alan memur

ve muallimlerin tekaüt maaşları halindeki

2097 sayılı kanuna ikinci bir muvakkat

madde ilâvesine dair kanun

Kanun No. 3886

Kabul tarihi: 19/6/1940

Neşir tarihi: 25/6/1940

Madde 1 — Vilâyet hususî idarelerinden maaş alan memur ve muallimleri tekaüt maaşları hakkındaki 2097 sayılı kanuna aşağıdaki ikinci muvakkat madde eklenmiştir:

İkinci muvakkat madde — Maaşları ücrete çevrilmiş olan idare-i hususiye tahsildarlarından, maaşlarının ücrete tahvil edildiği tarihe kadar filen 25 sene veya daha ziyade maaşlı hizmeti olanlar tekaüde sevk olunabilir. Bunlardan maaşlı hizmet müddetleri 20 sene veya daha ziyade olanların bu kanunun neşirinden itibaren ücretleri son aldıkları maaş miktarlarına göre maaşa tahvil edilerek tekaüt müddetini doldurduklarında tekaüt lükleri icra edilebilir. 25 seneyi doldurmadan her hangi bir sebeple olursa olsun vazifeden ayrılanlar hizmet müddetlerine göre tekaüde sevk edilirler.

Maaşları ücrete çevrilmiş olan idare-i hususiye tahsildarlarından maaşlı hizmet müddetleri 20 seneden az olanların eski memuriyet müddetlerine ait tekaüt hakları mahfuz kalmak üzere istihdamlarına devam olunur. Ancak yeni vazifelerinden istifade suretiyle ayrılanlarla her hangi bir suretle vazifelerine nihayet verilenlere istedikleri takdirde 1683 sayılı kanunun 26 ncı maddesi mucibince maaşlı hizmet müddetlerine göre istihkakları verilerek tekaüt lükle alâkaları kesilir. 1683 numaralı Tekaut Kanununun muaddel 53 üncü maddesi hükmü mahfuzdur.

Bu madde mucibince maaşla istihdamlarına devam olunanların muhassasatı ücret tertibinden verilir.

Madde 2 — Bu kanun neşri tarihinden muteberdir.

Madde 3 — Bu kanunun hükümlerini icraya İcra Vekilleri Heyeti memurdur.

21/6/1940

**Milli Müdafaa ihtiyaçları için yapılacak
istimlâkler hakkında kanun**

Kanun No. 3887

Kabul tarihi: 26/6/1940

Neşir tarihi: 29/6/1940

Madde 1 — Millî Müdafaa ihtiyaçları için lüzumlu olan ve hakikî veya hükmî şahısların tasarrufları altında bulunan gayrimenkullerin istimlâkine İcra Vekilleri Heyeti tarafından karar verilir. Bu kararlar aleyhine dava ikame edilemez.

Devlete ait gayrimenkuller ise İcra Vekilleri kararı ile bila bedel Milli Müdafaa Vekâletine terk ve tahsis olunur.

Madde 2 — İstimlâk edilecek arazi için istimlâk bedeli, istimlâk kararının gayrimenkul sahibine tebliğ edildiği malî yılın vergisine matrah olan kıymet ve binalar için de aynı malî yılın vergisine matrah olan irada göre bina vergisi kanunu mucibince taayyün eden kıymettir.

İstimlâk kararının alâkadara tebliğ edildiği malî yılın vergisine matrah olacak kıymet veya irat, ferdî ve mevzîî tadil talebi dolayısı ile kâfileşmemiş ise tadilât komisyonunca takdir edilmiş olan kıymet ve binalarda mezkûr komisyonca takdir edilen irada göre taayyün eden kıymet mülk sahibine ödenir.

Kâfileşecek kıymete veya irada göre evvelce ödenen kıymet eksik ise farkı ilâveten tediye olunur.

Madde 3 — İstimlâkine karar verilen gayrimenkullerin istimlâk kararının mal sahibine tebliğ edildiği malî yılda vergide mukayyet kıymet veya iradı bulunmadığı takdirde vergi kanunları hükümlerine göre taayyün eden kıymet mal sahibine ödenir.

Usulü dairesinde katileşecek kıymet veya irada göre evvelce ödenen miktar eksik ise farkı ilâveten tediye olunur.

Madde 4 — İstimlâkine karar verilen gayrimenkullerin hudut ve aksam ve miktarını gösterir harita ve cetvel Millî Müdafaa Vekâleti tarafından mahallin en büyük mülkiye memuruna gönderilir. Bunu müteakip ikinci ve üçüncü maddeler mucibince taayyün edecek kıymeti mubeyyin bir ihbarname ile mahallin en büyük mülkiye memuru tarafından on beş gün zarfında ferağ muamelesinin icrası lüzumu usulü dairesinde gayrimenkul sahihlerine tebliğ olunur.

Bu müddet zarfında ferağ muamelesini icra etmeyenlerin rıza ve muvafakatlerine bakılmayarak ikinci ve üçüncü maddelerde gösterilen istimlâk bedeli Millî Müdafaa Vekâletince mahallî Ziraat Bankasına ve banka bulunmayan yerlerde en yakın mal sandığına yatırıldıktan sonra gayrimenkule vaziyet edilir ve tapu dairelerince Hazine namına tescil muamelesi yapılır ve henüz ashabı namına intikal yapılmamış ise ashabının rızasına bakılmaksızın intikali icra edilir.

Madde 5 — İstimlâk olunacak gayrimenkul sahihleri veya alâkahıları ile Millî Müdafaa Vekâleti dördüncü maddeye tevfikan yapılacak tebliğ tarihinden itibaren on beş gün içinde mahallî asliye hukuk mahkemesine müracaatla gayrimenkulün cinsine, miktarına ve istimlâk

bedeline itirazda bulunabilirler. Bu müddet içinde itiraz edilmeyen bedeller kat'idir.

Madde 6 — 5 inci madde mucibince itiraz vukuunda mahkeme on beş gün içinde tarafları davet ederek gayrimenkulün bulunduğu mahallin en yüksek dereceli hâkiminin reisliğinde tarafların tayin edecekleri birer hakemden mürekkep üç kişilik bir hakem heyeti teşkil olunur.

Bu hakem heyeti üç ay içinde itirazı tetkik ederek varacağı neticeyi bir mazbata ile mahkemeye bildirir.

Hakem heyeti tarafından yapılacak tetkiklerde Hukuk Usulü Muhakemeleri Kanununun 529 uncu maddesi hükmü müstesna olmak üzere tahkime müteallik hükümler tatbik olunur.

Hakem ücret ve masrafları haksız çıkan tarafa tahmil olunur.

Madde 7 — Millî müdafaa inşaat ve tesisatı için lüzum görülen ve hakikî ve hükmi şahısların tasarruf veya ruhsatname ile intifaları altında bulunmayan kireç, taş ve kum ocaklarını hiç bir resim ve ücrete tâbi olmayarak istimaline Millî Müdafaa Vekâleti mezundur.

Madde 8 — İstimlâke ait her nevi muameleleri alâkalı daire ve komisyonlar süratle ikmal ve intaç etmeğe mecburdurlar.

Madde 9 — Millî Müdafaa ihtiyaçları için istimplâk olunacak gayrimenkullerin tapuya kayıt ve tescili için yapılacak cebri intikal muameleleri ile sair muameleler ve verilecek tapu senetleri hiç bir harç ve resme tâbi değildir.

Madde 10 — Harp tehlikesi mevcut olan fevkalâde hallerde memleket müdafaası için lüzumu olacak gayrimenkullerin istimplâkine ait bu kanunda yazılı bütün for-

maliteler bilâhare ifa ve ikmal edilmek üzere vergiye matrah olan kıymet veya irada göre taayyün edecek kıymet, istimlâk bedeli olarak sahihleri namına mahallî Ziraat Bankasına ve banka bulunmayan yerlerde en yakın mal sandığına yatırıldıktan sonra Milli Müdafaa Vekâletince bu arazi ve binalara derhal vaziyet olunabilir.

Madde 11 — Bu kanun neşri tarihinden muteberdir.

Madde 12 — Bu kanunun ahkâmını icraya İcra Vekilleri Heyeti memurdur.

27/6/1940

Nizamnameler

**Şehir plânlarının tanziminde ve mühim bina
yerlerinin tayininde tatbik edilecek pasif
korunma şartlarına dair nizamname**

Kararname No: 2/135/10

Neşir tarihi: 11/6/1940.

Hava Taarruzlarına Karşı Korunma Kanununun 12 nci maddesine göre Genelkurmay Başkanlığınca teklif ve Devlet Şûrasınca görülerek 3/5/1940 tarih ve 37ç6 sayılı tezkere ile tevdi olunan ilişik (şehir plânlarının tanziminde ve mühim bina yerlerinin tayininde tatbik edilecek pasif korunma şartlarına dair nizamname) nin meriyete konulması, İcra Vekilleri Heyetince 20/5/1940 tarihinde kabul olunmuştur.

20/5/1940

Madde 1 — Şehir plânlarının tanziminde ve mühim bina yerlerinin tayininde hava taarruzlarına karşı tatbik edilecek pasif korunma şartları, bu nizamname ile tespit edilmiştir.

Madde 2 — Şehircilik bakımından:

A)Korunma mecburiyeti olan yerlerde ikametgâha tahsis edilen binaların işgal edeceği saha mecmununun umum sahaya nispeti yüzde otuzu geçmeyecektir.

B)Hususî vaziyetine, büyüklük ve küçüklüğüne, nüfus miktarına ve İktisadî durumuna göre şehir bir takım bölgelere ayrılarak ve bunların arasında birinden çıkacak yangının diğerlerine meydan vermemek için Yapı ve Yollar Kanunundaki miktarlar göz önünde bulundurmak şartı ile kâgir binalar arasındaki yeşil sahanın asgarî yir-

mi metre ve ahşap binalar arasındaki yeşil sahanın da otuz metre olmasına itina edilecektir.

C) Arazi itibarıyla genişlemeğe müsait olan şehir ve kasabalarda yapılar mümkün olduğu kadar az katlı olacaktır.

Ç) Yüksek yapıların bulunduğu yerlerde iki taraftaki binaların yüksekliği karşılıklı iki bina arasındaki açıklığın yüzde beşini geçmeyecektir.

D) Devamlı ve bitişik cepheler yerine aralıklı cephe sistemi tercih edilecektir.

E) Önemli binaların kesif bulunduğu bölgelerde caddeler mümkün olduğu kadar hâkim rüzgârlar istikametinde açılacaktır,

F) Şehir ve kasabaların ve sanayi müesseselerinin yeniden inşa ve tesislerinde alâkalı idarelerce binaların mümkün olduğu kadar göze çarpmayacak şekilde tertip ve tanzimine ve bu hususta topoğrafi vaziyetlerden ve ağaçlandırma tedbirlerinden azamî derecede istifade edilmesine dikkat olunacaktır.

Madde 3 — Plânlarda ana caddeler tanzim edilirken mühim şehirlerin hususiyetlerine göre hava koruma bakımından fâiteli olan şekiller göz önünde tutulacak, şehir ve kasabaların kurulmuş olduğu mevkilerde sığmak yapmak bakımından topoğrafi ve jeolojik imkânlardan istifade edilecektir.

Madde 4 — İlgili idareler, gerek mevcut şehir ve kasabalara ve sınaî müesseselere ait imar plânlarının tanzim veya tadili esnasında, gerek her hangi bir imar plânının kısmen tanzim veya tadili sırasında pasif korunma esaslarını da tespit ederek şehrin binalarının ve bütün müesseselerin mümkün olduğu kadar görünmemesini temin için lâzım gelen tedbirlerin tatbikime dikkat edeceklerdir.

Madde 5 — Umumî ve hususî büyük ve mühim bina tespitinde:

A) Bunların bir arada toplu olarak bulundurulmalarına,

B) Her hangi bir sebeple bir arada bulundurulması zarurî görüldüğü takdirde aralarında en az 100 metre bir açıklık bırakılmasına,

C) Bombardıman hedefi olacak askerî tesislerden ve istasyonlardan ve tayyare meydanlarından uzak bulundurulmasına dikkat edilecek ve sinema ve eğlence yerlerinden bazılarının sahibi arzu ettiği ve mahallî hava korunma komisyonunca da tensip olunduğu takdirde korunma plânına göre, icabında sığınak olarak kullanılmak üzere yer altında inşası hususunda hükümet ve belediyelerce mümkün olan kolaylıklar gösterilecektir.

Madde 6 — Telefon, elektrik, hava gazı santralleri zaman ve imkân müsait oldukça tercihan yer altında yapılacak, aksi takdirde mezkûr santrallerin mümkün olduğu kadar gizlenmesi ve icabında cereyanı temin edecek tali santraller yapılması çarelerine müracaat olunacaktır.

Şehir caddelerinin altından ve üstünden geçen muhtelif kuvvet ve muhabere cereyanları ile temiz ve kirli su kanallarının esas ana hatları arasında yer yer alan kollara bağlanmak suretiyle iştirak vücuda getirilerek her hangi bir ana tahribi halinde ilerisinin yan kollardan verilecek cereyanla beslenmesi hususu temin edilecektir.

Şehrin temizlik ve içme suyu süzme havuzlarının ve tevzi merkezlerinin de bazı yerlerinde dağınık ve müteaddit tali merkezlerle kuvvetlendirilmesi için lâzım gelen tedbirler alınacaktır.

Madde 7 — Bir şehir veya kasabanın genişlemesine veya ıslahına mahsus imar plânının tanziminde istikbaldeki iskân kesafetinin, şehrin korunma bakımından ayrılmış olan her bölgesi içinde iskân edilecek nüfusun ikamet bakımından vasatı olarak hektar başına 154 ü geçmemesine dikkat olunmalıdır.

Madde 8 — Şehir plânlan kat'î şeklini almadan evvel bu nizamname esaslarına uygunluk derecesi, Dâhiliye ve Nafia Vekâletlerinin alâkalı dairelerde hava müdafaa genel komutanlığından seçilecek birer azadan mürekkep bir komisyonda tetkik ve bundan sonra Nafia Vekâletince tasdik edilir.

Madde 9 — 3502 numaralı Hava Taarruzlarına Karşı Korunma Kanununun 12 nci maddesi mucibince hazırlanmış ve Devlet Şûrasınca görülmüş olan bu nizamname hükümleri Resmî Gazetede basıldığı günün ertesinden itibaren yürümeğe başlar.

Madde 10 — Bu nizamname hükümlerini İcra Vekilleri Heyeti yürütür.

No.	Başlığı	Düstur tertip	Cilt	Sahife	Resmî Gazete sayı
3502	Hava Taarruzlarına karşı Korunma Kanunu	3	19	1556	3955
2/10346	Hava taarruzlarına karşı ışıkların söndürülmesi ve karartılması Nizamnamesi	3	20	1046	4142
2/10650	Hava hücumlarına karşı hayvanların ve hayvanlardan husule gelen yiyecek maddelerinin korunmasına dair talimatname	33	20	423	4186
/10789	Ticaret gemilerinin gaza karşı korunma	3	20	434	4188

2/11769

Nizamnamesi

	Hava Taarruzlarına karşı Pasif korunma Talimatnamesi Bu Nizamnamede ismi geçen:				
2290	Belediye Yapı ve Yollar Kanunu	3	14	1469	2433

Millî Müdafaa Mükellefiyeti Nizamnamesi

Kararname No: 2/13765

Neşir tarihi: 27/6/1940

3634 sayılı Millî Müdafaa Mükellefiyeti Kanununun 4, 10, 41 ve 75 inci maddelerine dayanılarak Millî Müdafaa Vekilliğince hazırlanan ve Devlet Şûrasınca tetkik edilerek 15/6/1940 tarih ve 210/2207 sayılı tezkere ile tevdi olunan ilişik (Millî Müdafaa Mükellefiyeti Nizam namesi) nin meriyete konulması; İcra Vekilleri Heyetince 22/6/1940 tarihinde kabul olunmuştur

22/6/1940

BÖLÜM: 1

Umumî hükümler

Madde 1 — Umumî Veya kısmî seferberlik halinde ve fevkalâde hallerde yapılacak seferberlik hazırlıkları ile kıtaların tecemmüleri esnasında alelâde vasıtalarla temin edilmeyen bütün askerî ihtiyaçları ve hizmetleri Millî Müdafaa Mükellefiyeti kanuniyle buna müstenit işbu nizamname hükümleri dairesinde vermeğe ve yapmağa her şahıs borçludur.

Millî müdafaa mükellefiyetinin tatbikime başlanacağı ve nihayet bulduğu tarihler ve bu mükellefiyetin tat

bik sahası İcra Vekilleri Heyeti karar ile tayin ve ilân olunur.

Madde 2 — Millî Müdafaa mükellefiyeti, mükelleflerin kudret ve kabiliyeti ve mevcut membarları göz önüne alınarak adil bir nispet dairesinde tevzi edilir. Her teklif yazılı ve imzalı kâğıtlarla yapılır. Bunlarda mükellefiyetin mahiyeti, miktarı ve mümkün oldukça devam müddeti gösterilir. Yapılan mükellefiyete karşı bir makbuz verilir.

Madde 3 — Kanunda yazılı istisnalardan başka verilen her şey veya yapılan her hizmet için sahibine değerinca tazminat verilir.

Madde 4 — Şahsî mükelleflere verilecek vazifelerin tayininde bunların yaşları, cinsleri, sanat ve meslekleri, sıhhat, kabiliyet ve istidatları göz önünde bulundurulur.

On beş yaşını bitirmemiş olanlarla 65 yaşını tamamlamış olanlar ve malûl ve sıhhati muhtel olanlarla bakıma muhtaç çocuğu olan ve gebe bulunan kadınlar şahsî mükellefiyete tâbi tutulamazlar.

Madde 5 — On iki yaşını bitirmemiş olan çocuklar bakıma muhtaç sayılır.

BÖLÜM: 2

Mükellefiyet tatbikini istemeğe salahiyyetli makamlar ve vazifeleri

Madde 6 — Mükellefiyet tatbikim istemeğe salahiyyetli askerî makamlar şunlardır:

- a) Millî Müdafaa Vekâleti,
- b) Müstakil tugay komutanlıkları ile daha üst komutanlıklar (deniz, hava dâhil)
- c) a ve b fıkralarında yazılı makam sahiplerinin sa-

lâhiyetli kılacakları kendi levazım başkanları ve müfrez birlikler komutanları.

Madde 7 — Bir mükellefiyet dairesinde aynı zamanda muhtelif kıtalar (kara, deniz, hava) bulunduğu takdirde mükellefiyet emirleri bunların cümlesine komuta etmek salâhiyetini haiz komutan tarafından verilir.

Millî Müdafaa Vekâletince Ordunun umumî ihtiyaçları için konulan mükellefiyetlere Vekâletin müsaadesi olmadıkça başka makamlarca el konamaz.

Madde 8 — Millî Müdafaa Mükellefiyeti Komisyonu bulunmayan yerlerle mükellefiyetin acele tatbikime zaruret hâsıl olup da usulü dairesinde Komisyona müracaata imkân olmayan haller müstesna olmak üzere mükellefiyet emirleri daima millî müdafaa mükellefiyeti komisyonlarına hitaben verilir.

Madde 9 — Millî Müdafaa mükellefiyeti emrini alan komisyon reisi derhal komisyonu içtima davet eder ve aza derhal toplanır. Komisyonda kanunun 8 inci maddesinde yazılı nisap temin olunamadığı ve iş de acele olduğu takdirde keyfiyetin bir zabıt varakası ile tevsik olunması üzerine mükellefiyet, komisyon reisinin yardımı ile ciheti askeriyeye doğrudan doğruya tatbik ve temin olunur.

Madde 10— Bir mahalde Millî Müdafaa mükellefiyeti komisyonu veya tali komisyon bulunmaz veyahut bir mükellefiyetin acele tatbikine zaruret hâsıl olup da bu komisyonlara müracaat mümkün olmazsa mükellefiyeti doğrudan doğruya tatbik salâhiyetli olan makam veya mükellefiyet emrini hamil memurlar mahallî belediyeden veya köy ihtiyar heyetinden ve bunlar da bulunmadığı takdirde o yerin halkından birine müracaatla mükellefiyet tatbik olunacak şeylerin doğrudan doğruya ahaliye tevzi için kendisine yardım edilmesini ister.

Madde 11 — Millî Müdafaa Mükellefiyeti Komisyonu talep olunan şeyin kendi membaların fevkinde olduğunu

beyan ederse evvel emirde kendi membaların müsaade ettiği miktarı vermeğe mecburdur. Bu halde ciheti askeriye bunu tahkik ve teşpit eder. Bildirilen miktardan fazlası meydana çıkarılacak olursa ancak ihtiyaç miktarına el koyar ve saklayanlar hakkında takibat yapılmak üzere merciine bildirir.

Muztar haller haricinde bir ailenin ve ziraat hayvanlarının yeni istihsal zamanına kadar olan yiyeceklerine mükellefiyet tatbik olunamaz.

Bu halleri oradaki en büyük komutan tayin eder.

Madde 12 — Mükellefiyet emrini hamil bir müfrez komutanı emrindeki kıtaların iaşesini gittiği mahalde mükellefiyet yol ile temin zaruretinde kalırsa aldığı erzakın kaç günlük olduğunu ve nizâmî istihkakın neden ibaret bulunduğunu vereceği mükellefiyet karnesine yazar.

Madde 13. — Müstesna hallerde müfrez bir kıta komutanı mükellefiyet karnesini hamil olmadığı halde emrinde bulunan insan ve vasıtaların yevmi istihkaklarını icabında şahsî mesuliyeti altında ve şahsî senediyle mükellefiyet yol ile alır ve keyfiyeti derhal üstüne bildirir.

Madde 14 — Kısmî veya umumî seferberlik haline münhasır ve müstesna olarak, Millî Müdafaa Mükellefiyeti Kanununun 9 uncu maddesindeki şerait altında bir deniz kuvvetine veya hali infirada bir harp gemisine komuta eden her deniz subayı gemisine ve maiyetindeki insanlara kat'î surette lüzumlu olan ihtiyaçları mükellefiyet yol ile tedarik edebilir.

Madde 15 — Umumî seferberlikte bir deniz kuvveti komutanı zaruret halinde her zaman ve her yerde tüccar gemilerine vesaire deniz ve hava vasıtalarına bütün malzeme, teçhizat, hamule ve eşhas ve mürettebat ile birlikte mükellefiyet koyabilir.

Madde 16 — 6 ncı madde mucibince mükellefiyet tat-

bikini istemeğe salahiyetli olanlar bu iş için tazviz edecekleri subay ve memurlara mükellefiyet karneleri verilir.

Madde 17 — Kanunun 5 inci maddesi mucibince harp mevkilerinde kalan ahalinin ihtiyacını temin için mükellefiyet tatbik edilmek lâzım gelirse komutan tarafından valiler, kaymakamlar ve nahiye müdürleri veya belediye reisleri memuriyetleri mıntakası dâhilinde bu mükellefiyetin usulü dairesinde mükellefiyet komisyonları vasıtası ile tatbik ettirilmesine memur edilebilirler. Bu halde işbu memurlara matbu evraktan lüzumu kadar verilir.

Madde 18 — 6 ncı maddenin c fıkrasında yazılı makam sahipleri icraatı müteakip ellerinde kalan mükellefiyet karnelerini ve diğer matbu evrakı derhal kendilerine salâhiyet vermiş olan makama iade ederler.

BÖLÜM: 3

Mükellefiyet tatbik eden komisyonlar ve bunların

ihzari ve icraî vazifeleri

Madde 19 — Kanunun 8 inci maddesinde teşekkül tarzları ve vazifeleri gösterilen Millî Müdafaa Mükellefiyeti Komisyonları her vilâyet ve kaza merkezinde ve tali komisyonlar ise nahiye ve köylerde bulunur.

Madde 20 — Millî Müdafaa Mükellefiyeti Komisyonlarının kırtasiyesi Dâhiliye Vekâletince temin edilir. Seferi matbu evrakı Millî Müdafaa Vekâletinden gönderilir.

A. Hazarda ihzari ve ihşaî vazifeler

Madde 21 — Millî Müdafaa Mükellefiyeti Komisyonlarının hazarda yapmakla mükellef oldukları ihzari ve ihşaî tetkikler biri tahrir ve tespit, diğeri teftiş ve tetkik olmak üzere iki kısımdan ibarettir.

Madde 22 — Tahrir ve tespit, senede bir defa olarak

Millî Müdafaa Mükellefiyeti Komisyonları tarafından yapılır.

Bu işe esas olmak üzere Millî Müdafaa Vekâletince gönderilen cetvellerde müfredatı yazılı maddelerden kaza dâhilinde hangilerinin ne miktarda mevcut olduğu ve istihsal edildiği Ticaret, Sanayi ve Ziraat Odalarında mevcut malûmattan ve İstatistik Umum Müdürlüğünce tanzim edilen istatistiklerden, Maliye, Belediye, Gümrük ve İnhisarlar İdarelerinde ve M. M. Mükellefiyeti Komisyonlarındaki nakil vasıtaları kayıtlarından, Sıhhat Müdürlüğünden ve icabında bütün Devlet teşkilâtından istifade etmek suretiyle tahrir ve tespit olunur.

Madde 23 — Her kazada esaslı tetkikat neticesi vücuda getirilecek olan bu cetveller dört nüsha olarak tanzim olunur. Ve altları M. M. Mükellefiyeti komisyonunca tasdik edildikten sonra bir nüshası komisyonda alıkonur. Diğer üç nüshası da kazalardan vilâyetlere gönderilir. Vilâyetler kazalardan aldığı cetvellerin birer tanesini merkez kazasına ait cetvelle birlikte Millî Müdafaa Vekâletine gönderir. Üçüncü nüshaları vilâyet M. M. Mükellefiyeti Komisyonlarında saklanır. Dördüncü nüshaları da Topluca mıntıkasında bulunduğu kolordu komutanlıklarına gönderilir. Cetveller muhteviyatı (ton, adet, kangal, metre mikâbı ilh...) olmak üzere açıkça gösterilmeli ve seferberlik hazırlıklarını aksatacak olan hiç bir şüphe ve muhabereye meydan verilmemelidir.

Madde 24 — İşbu cetvellerdeki bütün kuyudat ve malûmat mahrem tutulur ve mahrem saklanır.

Madde 25 — Komisyonlar cetvelde yazılı maddeleri şu ana hatlar dairesinde tanzim ve tespit ederler.

a) Ticaret odalarında sınıf ve dereceleri malûm olan tacirlere, şirketlere ve şahımlara, fabrikalara, imalâthanelere ve toptancılara ait mağaza, depo, ambar, silolar ve hallerde stok halinde mevcut yiyecek, giyecek ile diğer türlü teçhizat mayi mahrukat yağları kauçuk ve in-

şaat ve saire malzemesi gibi her nevi maddeler (gümrük, rıhtım, banka, demiryolları, depo ve ardiyeleri dâhil).

b) Şirketlere ve şahıslara ait su ve hava nakil vasıtaları ve canlı, cansız kara nakil vasıtaları ve bunların tip, kabiliyet ve miktarları,

c) Makine, fabrika alet ve edevatı ve her nevi sanata müteallik tezgâh ve takımlar,

d) Sıhî ve baytar hususlara ait istihsal yerleri, ecza ve ilâç depoları ve eczaneler.

Madde 26 — Tahrir ve tespitte mevcut olan mevad ve malzeme yurt kaynaklarını bilmek bakımından esastır. Ayrıca matbu cetvellerin mahsus hanesindeki (her zaman bulunan miktar) ise tahavvül ata uğramayacak tarzda hesap edilerek doldurulur.

Madde 27 — Nerede bulunursa bulunsun Devlete ait maddeler ve malzeme tespitten hariç bırakılır.

Madde 28 — Komisyonlar tahrir ve tespit muamelesine her sene 1 inci teşrin ayı başında başlarlar ve bu muameleyi nihayet bir buçuk ay içinde bitirirler. Valiler vilâyetlerine ait tahrir ve tespit cetvellerini ikinci teşrinin 15 inde postaya vererek M. M. Vekâletine gönderir. Hasat zamanları erken olan vilâyetlerde hasadı müteakip tahrir ve tespit muamelesi yapılır.

Madde 29 — Her üç ayda bir M. M. mükellefiyeti komisyonları ellerinde bulunan tahrir ve tespit cetvellerinde yazılı maddelerin ne miktar artıp eksildiğini aynı menbalardan teftiş ve tetkik ederler.

Bir yangın veya ticaret terki, ihracat ve ithalât gibi sebeplerle vuku bulan artıp eksilişin mucip sebepleri cetvelin mahsus sütunlarını yazılarak ve bu hale dair komisyonca meşruhat verilerek mezkûr cetvelin bir sureti nihayet 15 Nisana kadar Millî Müdafaa Vekâletine gönderilmiş bulunur.

Yukarıda yazılı olanlardan başka Millî Müdafaa Ve-

kâleti lüzum gördüğü zamanlarda da tahrir ve tespit işini yaptırır.

B. Canlı cansız kara nakil vasıtalarında ihzarı ve ihsan vazifeler

Madde 30 — Nakil vasıtalarının ne zaman ve ne şekilde tahrir edileceği Millî Müdafaa Vekâleti tarafından zamanında Millî Müdafaa mükellefiyeti komisyonlarına bildirir. Tahrir için lâzım olan cetvel ve defterler ve harcırahlar Millî Müdafaa Vekâletince temin edilir.

Madde 31 — Nakil vasıtalarının tahrir emrini alan Millî Müdafaa mükellefiyeti komisyonu kanunun 23 üncü maddesinde yazılı tahrir heyetini tespit eder. Bir komisyon mıntıkasında temin edilmeyen veteriner ve mütehassıslar diğer komisyon mıntıklarındaki sivil ve askerî veteriner ve mütehassıslardan alınmak suretiyle temin edilir. Veteriner bulunmadığı takdirde atlı sınıflardan subaylar verilir. Tahrir heyetlerinin tespit ve kurulmasında mahallinden tedarik edilmeyen veteriner ve mütehassıslar kolorduca tamamlanır.

Madde 32 — Tahrir heyetlerinin muayyen olan günde toplanma yerinde bulunmamalarından ve nakil vasıtalarının bu yerlerde bulundurulmamasından alâkalı mülkiye memurları mesuldür.

Nakil vasıtalarını mazeretsiz getirmeyenler hakkında tahrir heyeti ve ihtiyar heyeti müşterek mazbata yaparak kanunî takibat yapılmak üzere Millî Müdafaa mükellefiyeti komisyonuna verirler.

Madde 33 — Nakil vasıtaları tahrir yerlerine her türlü teçhizatları, koşumları ve yedek parçalar ile birlikte getirilir. Ve tahrir cetvellerine vasıtalarla birlikte bunlar da yazılır. Noksanlar işaret edilir.

Madde 34 — Kanunun 24 üncü maddesi mucibince yapılacak tahrirlerde bir toplanma yerinde bulunan ya-

bancı köylülerin ve bunlara ait nakil vasıtalarının yerleştirilmemesinden ve bu esnada toplanma yeri civarındaki mezruat ve sairinin muhafaza edilmemesinden idare memurları mesuldür.

Madde 35 — Tahrir heyetleri toplanma yerine getirilen bütün nakil vasıtalarını (orduya elverişli olan, orduya elverişli olmayan ve istisna edilen) suretinde üç kısma ayrılırlar.

Hayvanlar:

Madde 36 — Hayvanlardan aşağıdaki arızalan göstermeyenler Orduya elverişli addolunur. Bu arızalarla malûl olanlarla, yaş haddinden fazla olanlar elverişli olmayan kısma ayrılır.

I— Topallığı mucip derecede kemik şişleri, tedavi ve ıslahı gayri kabil ayak hastalıkları, müzmin çıkıklar,

II — Beli salık (sayı katan), sara, illeti sükûn, kornaj,

III — İki gözü kör,

IV — Alelumum fitıklar, soluğan (rie anfizemi),

V — Dişleri çiğneme (madığ) filine mâni derecede gayri muntazam, fazla miktarda papağan ve noksan olanlar ve dilleri nısfından tamamen kesik olanlar.

Madde 37 — Hayvan Sağlık Zabıtası Kanununun tespit ettiği hastalıklardan, beygir, katır ve eşeklerde ruam ve marazi cima ile malûl bulunanlar tahrir edilmez ve orduya alınmazlar. Mahallî hükümete ihbar edilirler.

Lenfanjit, gurm, uyuz, piroplazmoz, şarbon ile malûl bulunanlar tahrir olunurlar. Şifayab olduktan ve karantina müddetini ikmal ettikten sonra orduya alınırlar.

Çift tırnaklı hayvanlardan sığır ve mandalarda:

sarı sıktı cenin veya tederrün ile malûl bulunanlar tahrir edilmez ve orduya alınmazlar. Mahallî hükümete ihbar edilirler. Mummaî kulâî (şap), şarbon, arazi cemre, sarı muhiti zatürree, pirop plazmoz, pastörelloz, uyuz veya şarbon ile malûl bulunanlar tahrir edilirler. Şifa'ya olduktan ve karantina müddetini ikmal ettikten sonra orduya alınırlar.

Develerde: Çiçek ve uyuzl ile malûl olanlar tahrir olunurlar. Şifa'ya olduktan ve karantina müddetini ikmal ettikten sonra orduya alınırlar.

Kuduza musap olan hiç bir nevi ve cins hayvan tahrir edilmez ve orduya alınmaz. Mahallî hükümete ihbar edilir.

Her nevi at ve öküz arabaları ve kızaklar:

Madde 38 — Kullanılmayacak derecede hurda olan ve esaslı kısımları bulunmayan arabalar ve kızaklar orduya elverişli değildir. Ufak tefek tamirlerle kullanılabilir nakil vasıtaları orduya elverişli hanesinde gösterilir. Ve noksanları tespit edilir.

Madde 39 — Bir arabanın vaziyetinin tespitinde aşağıdaki esasların gözetilmesi lâzımdır.

a) Sandık kısmında:

Yan, ön ve arka kapaklar ile taban tahtalarının yükü taşıyabilecek şekilde olması.

b) Ön kısımda;

Ok, boncuk ağaçları ve haç ağacı ön, üst ve alt yastıkları ve bunların biri birine bağlanma demir ve çemberleri bulunması ön dingilin parçasız ve eksiz ve dingil başının poyrasına uygun olması, tekerlek başlığı, parmaklar ve ispitlerin taban demirinin tam olması.

c) Orta kısmında:

Makas ağacı ve özek ağacının sağlam olması.

ç) Arka kısmında;

Alt ve üst yastıklar, arka tekerlek teferruatı kullanılacak bir şekilde ve noksansız olması. .

Motorlu vasıtalarda:

Madde 40 — Motorlu nakil vasıtalarından çok kullanılmış ve tamir edilmeyecek derecede eskimiş olanlar orduya elverişli olmayan hanesinde gösterilir ve ne için işe yaramaz oldukları hizalarına işaret edilir.

Madde 41 — Kanunun 30 ve 40 ıncı maddelerinde gösterilen hayvan, araba ve motorlu nakil vasıtaları da tahrir edilir ve cetvelin istisna hanesinde gösterilir.

Madde 42 — Tahrir edilen her nakil vasıtası sahibine bir vesika verilir. Nakil vasıtaları sahipleri bu vesikaları her soruluştta göstermeğe mecburdurlar.

Madde 43 — Bütün nakil vasıtaları tahrir edilirken şu esaslar göz önünde tutulur:

1 - Bir köy veya mahalledeki nakil vasıtalarından her şahsa ait olan nakil vasıtaları bir arada yazılır. .

2 - Motorlu nakil vasıtaları cins ve markalar ile arabalar cins ve vasıfları ile beygirler ve katırlar cins, hizmet ve eşkâliler, manda, öküz ve eşeklerle deve ve taylar adede deftere geçirilir, topçeker öküz ve mandalar ayrıca eşkâliyle yazılır.

3 - Tahrir cetveline evvelâ en çok nakil vasıtasına sahip olanlar ve sonra sırası ile daha az vasıtaya sahip olanlar kaydedilir. M. M. mükellefiyeti komisyonundaki deftere de bu sıra ile geçilir. Seferberlikte mükellefiyet bu sıra üzerinden tatbik edilir.

Madde 44 — Arabalar ile motorlu nakil vasıtaları

Belediye kayıtlarından da istifade edilerek tahririn doğruluğu kontrol ve temin edilir.

Madde 45 — Tahrir bittikten sonra tahrir cetvellerinin altı tahrir heyetleri tarafından mazbata halinde tasdik edilir. Tahrir cetvelleri Millî Müdafaa mükellefiyeti komisyonu azalan tarafından dahi mazbata halinde tasdik edildikten sonra M. M. mükellefiyeti komisyonundaki kütük defterine geçirilir.

Madde 46 — Tahrir yapılmayan senelerde tahrir heyetleri erlerin son yoklama zamanında merkeze gelen köy ihtiyar heyetlerinin seçecekleri adamları ve merkezde bu işleri gören belediye memurları Millî Müdafaa mükellefiyeti komisyonuna çağrılır ve aşağıdaki yazılı işler yapılır. .

a) Telef ve harap olanlarla başkasına devir vesaire sebeplerle elden çıkarılan nakil vasıtaları ile yeniden alınan nakil vasıtaları defter üzerinde düzeltilir. (Bu değişiklikleri kayıt için kütük defterleri yazılırken her şahsa ait hanede kâfi boşluk bırakılmak lâzımdır.)

b) Tahrir zamanında her hangi sebeple yazılmayan vasıtalar yeniden kaydedilir.

c) O senenin II nci kânunu başında kanunun 25 inci maddesinde yazılı asgarî yaş haddine giren hayvanlar tahrir esaslarına göre tespit ve kütük defterine kaydedilir.

Madde 47 — Millî Müdafaa mükellefiyeti komisyonları her sene II nci kânunun başına ait ve numunesine göre dolduracakları nakil vasıtaları kuvve cetvelini askerlik şubelerine verirler.

Madde 48 — Köylerde ve belediye teşkilâtı olmayan yerlerde ihtiyar heyetleri ve belediye teşkilâtı olan yerlerde kanunun 27 nci maddesinde yazılı belediye memurları, mıntıklarında bulunan nakil vasıtalarının numunesine göre bir kütük defterini tutarlar ve değişiklikleri >u defterin mahsus hanelerine işaret ederler.

Madde 49 — Askerlik şubeleri seferi nakil vasıtalarının ihtiyaç cetvellerini numunesine göre doldurarak M. vl. mükellefiyeti komisyonlarına hazar vaktinde verirler ve aynı zamanda M. M. mükellefiyeti komisyonu mıntıkasından alınacak bütün nakil vasıtalarının yüzde nispetin de bildirirler.

Madde 50 — M. M. mükellefiyeti komisyonu bu cetvelleri alınca hemen içtima ederek istenilen nakil vasıtalarını şubeden yerilen nispet dâhilinde köy ve mahallelere taksim eder. Bu suretle her köy ve mahalleden aynı yüzde nispeti dâhilinde nakil vasıtası almak suretiyle her İmiği bir mıntıkanın daha ağır bir mükellefiyete tâbi tutulmamasını temin eder.

Madde 51 — Her köy ve mahalleden alınacak nakil vasıtaları miktarı tespit edildikten sonra kütük defterlerindeki sıra numarasına göre lüzumu kadar nakil vasıtasına mükellefiyet tatbik edilir. Mükellefiyet tatbik edilecek nakil vasıtaları için numunesine göre her şahıs namına bir (vesait celp pusulası) ve her köy için de bir (getir emri) doldurulur.

C - Nakil vasıtalarına ve teferruatına kıymet takdiri

Madde 52 — M. M. mükellefiyeti komisyonları her sene II nci kânunun başında her nevi at ve öküz arabalar ile bunların koşum takımları ve teşhizatına ve hayvanların eğer, semer hamut, keçe, çul, yular vesaire teşhizatına mahsus olmak üzere numunesine göre bir fiyat cetveli tanzim ederek askerlik şubeleri vasıtalar ile askerlik dairelerine gönderirler. Askerlik daireleri mıntıkalarındaki komisyonlardan gelen fiyat cetvellerine göre vasati bir fiyat tespit ederler. Bu vasati fiyat cetvelinin

birer sureti komisyonlara ve Milli Müdafaa Vekâletine gönderilir. Bu fiyatlar tazimatta esas olur.

Madde 53 — M. M. mükellefiyeti yolu ile alınacak 10 yaşından aşağı muhtelif cins hizmet hayvanlarının bedeli: Evsafına, ırklarına, hizmetlerine, teşekkül at, kudret ve beden ölçülerine ve rayici beldeye nazaran bir evvelki senenin mubayaasının vasatı fiyatları ve ileriki senenin rayicine göre beş yaşındaki hayvanın kıymeti esas tutularak on yaşından aşağı olan hayvanların fiyatı tayin ve yeni sene bütçesine derç edilir.

On yaşında ve daha yukarı yaştaki hayvanlara gelince:

1 - Aynı ebat dâhilinde olup yaşları 10, 11 ve 12 olanlar için bütçeye konulan fiyattan % 25 nispetinde; yaşları 13 ve daha yukarı olanlar için bütçedeki fiyatlarından % 60 a kadar tenzilât yapılır.

2 - Komisyona getirilen muhtelif cins hizmet hayvanlarından faaliyet, seyir ve hareketi cüzi şekilde bozacak aitiyet bozukluğu;

Topallığı mucip olmayan sert kemik şişleri (Süro, Form, Eparven) ve yumuşak şişler (Molet, Vesigom) ve nişane terk etmiş dağlar gibi mukayyet gösterenler için Komisyona takdir olunacak bir miktar para indirilebileceği gibi; Ziraat Vekâletince damızlığa ayrılmayın satılmasına müsaade edilmiş saf kan arap, saf kan İngiliz ve saf kan angloarap hayvanları;

Ve yarışlarda muvaffak olmuş ve haralardan satılmış veya dışarıdan getirilmiş saf kan veya yarım kan fevkalâde vasıfları haiz hayvanlar da % 5 den fazla olmamak şartı ile Komisyon tarafından daha yüksek fiyatla alınabilir.

3 - Mübrem teşhizatlarıyla beraber alman vasıtaların kıymetine bu teşhizatın fiyatları ilâve edilir.

Ordu ihtiyacı için Milli Müdafaa Mükellefiyeti yollile alınacak hayvanların asgari beden ölçüleri

Hayvanın hizmeti	Nev'i	Beden yüksekliği	Göğüs çevresi
Süvari saf bineği	Beygir	1,43 en aşağı	1,60 en aşağı
Topçu bineği	»	1,40 " "	1,57 " "
Sair binekler	»	1,38 " "	1,53 " "
Sahra top (çengel ve şıvgar)	»	1,50 " "	1,70 " "
Sahra top (dip)	»	1,55 " "	1,75 (Ağırlığı en aşağı 500 kilo)
Dağ topu	Katır 1,43 : 1,50	" "	1,63 en aşağı
Süvari Mt	Beygir	1,35 " "	1,50 " "
Nakliye koşumu	»	1,30 " "	1,47 " "
Nakliye koşumu	Katır	1,30 " "	1,47 " "
Makineli tüfek ko-şumu	Beygir	1,30 " "	1,45 " "
Makineli tüfek ko-şumu	Katır	1,30 " "	1,45 " "
Mekkâri	Beygir	1,30 " "	1,42 " "
»	Katır	1,30 " "	1,42 " "

Madde 54 — Mükellefiyet yol ile Ordunun istediği şartları haiz, alınacak motorlu vasıtaların kıymetleri, teferruat ve yedek bedelleri hariç olmak üzere yeni olarak alındıktan sonra göre bütçede gösterilen fiyat esas tutularak ve bu tarihten itibaren geçen müddet ve mükellefiyet yol ile alındığı tarihteki yenilik ve kullanılma bakımından vasıflar ve durumları tespit edilerek aşağıdaki tarzda kıymet takdir olunur:

I - Yapılışları tarihinden itibaren iki sene geçmeyenlerin kıymeti bütçeye konulan esas kıymetinden % 5 den % 25 e kadar;

II - Yapılışlar tarihinden itibaren 2, 3, 4 sene geçmiş olanlar kıymeti bütçedeki esas kıymetinden % 25 den % 60 a kadar;

III - Yapılışlar tarihinden itibaren beş sene ve daha fazla geçmiş olanlar kıymeti bütçedeki esas kıymetinden % 60 dan yüzde 80 e kadar tenzilat yapılmak suretiyle tayin olunur.

Motorlu vasıtalardan kullanıldıktan müddete nazaran normalden fazla yıpranmış ve iyi bakılmamış olduğu mütehasıs heyetçe tespit edilenler için durumuna göre bir sonraki dereceye ait nispetler dâhilinde kıymet takdir olunur.

Bu vasıtalar:

- a) Bir yedek tekerlek (lastikli)
- b) Bir lâstik hava pompası (havalı lâstikler için)
- c) Bir gres pompası
- ç) Bir İngiliz anahtarı
- d) Bir buji anahtar
- e) Bir jant somun anahtar
- f) Bir lâstik levyesi (levhalı lâstikler için)
- g) Dört tane tek ve çift ağızlı anahtar

ğ) Bir miçiko veya kriko

Gibi mevcut teferruat ve diğer yedeklerde birlikte alınır. Bunların komisyonca takdir edilen kıymetleri esas kıymete ilâve olunur.

Tamiri kabil montörü vasıtalar takdir edilen kıymetten tamir masrafları tenzil edilmek suretiyle orduya alınır. Tamiri gayri kabil olanlar alınmazlar. Teçhizatları, koşumları ve yedek parçaları eksik olarak veya matlup vasıfları haiz olmayarak getirilen nakil vasıtalarının bu noksanları M. M. mükellefiyeti komisyonları tarafından ikmal edilir.

Komisyon bütçeye konulan kıymetten yüzde yirmi beşten fazla olmamak şartı ile daha yüksek fiyatla montörü vasıta alabilir.

Komisyonca takdir edilen kıymet yüzde yirmi beşten ziyade ise, Millî Müdafaa Vekâletinin muvafakati alınmak lâzımdır.

Arabalarda:

Madde 55 — 1 M. M. mükellefiyeti yol ile alınacak nakliye arabaları için 52 nci maddeye göre esas olarak tespit edilen kıymetler yüzde yüz kabul edilir. Ve bu kıymetin tekerlekler için % 40, sandık için yüzde 20, dingiller için yüzde 30, oklar için yüzde 10 taksimatı esas tutulmak şartı ile mükellefiyet suretiyle alındığı andaki durumuna göre kıymet hesap ve takdir edilir. Eğer tekerleklerinde arıza mevcut ise arıza derecesine göre en çok % 40, sandık, dingil ve oklarında arıza mevcutsa arıza farına göre yukarıda yazılı nispetler dâhilinde esas kıymetinden tenzilât yapılmak suretiyle kıymet tayin ve tespit olunur.

II - Yaylı arabaların ve faytonların yeni alındığı kıymetin yüzde nispetinin kırkı yay, döşeme, tente veya körük için, mütebaki % 60 dan yüzde 24 tekerlekler için

yüzde 12 sandık için, yüzde 18 dingil için yüzde 6 oklar için hesap edilmek suretiyle durumlarına göre kıymet takdir edilir

D - Kara nakil vasıtalarına mükellefiyet tatbiki

Madde 56 — Ordunun ihtiyacı olan her türlü nakil vasıtalarına Millî Müdafaa Vekâletinin veya salâhiyetti komutanlığın göstereceği lüzum üzerine millî müdafaa mükellefiyeti komisyonları yahut nahiye merkezlerinde nahiye müdürünün reisliği altında jandarma komutanı, varsa belediye reisinden yoksa nahiye merkezi muhtarından mürekkep muvakkat tali komisyonlar vasıtası ile mükellefiyet tatbik olunur. Fevkalâde hallerde mahallin en büyük komutanı tarafından mükellefiyet tatbik olunur. Bu halde alman şeylerin fiyat ve cinsleri ciheti askeriyeden mükellefiyet tatbik eden tali komisyonlar tarafından M. M. mükellefiyeti komisyonuna hemen haber verilir.

Madde 57 — Seferberlik ilânında veya hazırlık kararı verildiği vakit M. M. Mükellefiyeti komisyonu hemen toplanarak evvelce komisyon tarafından hazırlanmış olan vesait celp pusulalar ile askerlik şubesinden verilecek diğer ihtiyaçları havi pusuları icabı yapılmak üzere mahallin en büyük mülkî amirliğine gönderir. Bu pusulalar evvelce hazırlanmış tebliğ plânına göre şehir ve kasabalarda belediye ve zabıta memurları ve köylerde nahiye müdürleri ve muhtarlar vasıtası ile sahihlerine tevdi ve tebliğ edilir. Aynı suretle bunlar istenen nakil vasıtalarını toplatarak zamanında topluca ve erat kafilisi ile ve diğer getirilecek şeylerle birlikte Millî Müdafaa mükellefiyeti komisyonu merkezine getirirler.

Madde 58 — Köylerde nahiye müdürleri ve muhtarlar, şehir ve kasabalarda belediye ve zabıta memurları, evvelce tahrir için getirilmemiş olan kaçak nakil vasıtaları varsa bunları da kâmilten toplayarak M. M. mükelle-

fiyeti komisyonu merkezine götürmeğe mecburdur. Nakil vasıtalarını sahipleri getirir. Sahihleri bulunmayan nakil vasıtaları ihtiyar heyetlerinin tayin edeceği şahıslar tarafından getirilir. Askerlik şube merkezine veya tesellüm heyeti merkezine gelinceye kadar hayvanların işeleri ve motorlu vasıtaların mevaddı mahrukâtı vasıta sahihlerine aittir.

Madde 59 — İstenilen nakil vasıtaları her hangi bir sebeple elden çıkmış veya işe yaramaz bir hale gelmiş ise onun yerine diğer bir elverişli olanı ihtiyar heyetleri veya belediyeler tarafından seçilecek ve eğer namına pusula gelen şahısta istenilen vasıta mevcut değilse ihtiyar heyetleri veya belediyelerce tayin edilecek diğer vasıta sahiplerinde alınarak istenilen miktar tamamlanır. Yeniden alınacak bu vasıtalar en çok vasıta sahibi olanlardan seçilir. İstenilen öküz, deve, manda ve eşek ise ihtiyar heyetleri veya belediyeler bunların en iyilerini seçip getirmeğe mecburdurlar.

Madde 60 — M. M. Mükellefiyeti komisyonları merkeze getirilen nakil vasıtalarını yeniden muayene ettirerek evvelce yapılan tahrir kayıtlarına göre mutabakat derecelerini tayin ve son vaziyetlerini tespit ederler. Bu vaziyet tazminata esas olur. Teçhizatları, koşumları ve yedek parçaları eksik olarak veya matlup vasıfları haiz olmayarak getirilenlerin yerine gelenler içinde bulunan diğer elverişli olanlardan ayrılır veya yeniden ilâveten celp olunarak temin edilir. Ve böylece ciheti askeriyyeden istenilen miktar ikmal edilir. Eğer fevkalâde haller dolayısı ile merkezde toplanması lâzım gelen vasıtaların bir kısmı gelmemiş ise veyahut gelenlerden elverişli olmayanlar ayrıldıktan sonra kalanlar ihtiyacı karşılatamazsa seferberliğin gecikmesi tehlikesi varit' görüldüğü takdirde kanunun 34 üncü maddesi mucibince M. M. Mükellefiyeti komisyonu en yakın menbalardan lüzumu kadar vasıta celp ve ciheti askeriyyeye teslim eder.

Madde 61 — Arabalar, koşum ve hayvanlar ile birlikte alınır. Koşum hayvanları olmayan arabaların koşum ve hayvanları celp edilecek diğer arabasız koşum ve hayvanlarla ikmal edilir.

Madde 62 — M. M. Mükellefiyeti Komisyonları mükellefiyet tatbik ettikleri nakil vasıtalarının noksanlarını ikmal ettikten sonra da muayene edip son durumlarına göre cetvellerini tanzim ederler. Hayvan ve motorlu vasıtalar için bütçeye mevzu fiyat üzerinden ve arabalarla koşum takımları için de vasatı fiyat cetvellerine göre kıymetlerini tespit ederler ve nakil vasıtalarının son vaziyetlerine göre yapılacak kıymet indirme ve çoğaltma işini de 53:55 inci maddede yazılı esaslar dâhilinde yaparak alınış fiyatlarını tespit ederler. Bundan sonra bu vesaitin son durumları ile fiyatlarını vesait celp pusulalarının dördüncü nüshasına yazarak altını mazbata şeklinde tasdik ederler. Keza vesait celp pusulalarının sevk pusulası olarak kullanılacak olan ikinci ve üçüncü nüshalarını da doldurarak nakil vasıtalarını bu pusulalarla birlikte askerlik şubesine veya tesellüm heyetine teslim ederler. Askerlik şubesi veya tesellüm heyeti buna göre bir tesellüm makbuzu tanzim ederek vasıta sahibine, sahibi yoksa adamına veya ihtiyar heyetine (sahibine teslim edilmek üzere) verir.

Develer deveçilerle beraber mükellefiyete tâbi tutulur.

Madde 63 — Mükellefiyet yol ile tedarik olunan nakil vasıtaları bir askerî müfrezeyi veya eşyayı beş günden fazla taşıyacaksa harekettten evvel mükellefiyet komisyonu ile müfreze komutanı tarafından bu vesaitin evsafi ve buldukları haller müştereken tespit edilir.

Madde 64 — Muvakkat bir zaman için mükellefiyete tâbi tutulan nakil vasıtalarından teşkil olunacak kafilelere şahsî mükellefler arasından münasip biri, Millî Müdafaa Mükellefiyeti Komisyonu tarafından kafile başı tayin olunur.

Madde 65 — Bir müfreze veya bir kâfilerin nakli için mükellefiyet suretiyle tedarik olunan vesait zıya veya hasara uğrarsa müfreze veya kafilenin komutanı tarafından nakil vasıtalarının, mevcut ise mal sahihlerine, aksi halde katile başına, zıya veya hasarı gösterir bir beyanname verilir. İşbu beyannameye zararın sebepleri hakkındaki mütalaa ve bu vesaitin evvelden kıymetleri takdir edilmemiş ise zararın tahmini miktarı yazılır.

Madde 66 — Bundan evvelki maddede yazılı olan beyannameyi vermektan komutan imtina ederse mal sahibi, bulunmadığı takdirde katile başı, hasarın vuku bulduğu mahallin Millî Müdafaa Mükellefiyet Komisyonuna veyahut salahiyetli mahkemeye derhal müracaat ederek zarar ve hasarın sebeplerini ve miktarını tespit ettirir.

Madde 67 — Alet ve edevat, makine ve cihazlar ile kara, deniz ve hava vasıtalarına sekiz günden fazla bir müddet için mükellefiyet tatbik olunduğu zaman alınmazdan evvel bunların hal ve vasıfları Millî Müdafaa Mükellefiyeti Komisyonu ile bunları alanlar tarafından müşterek imzalı ve iki nüsha halinde bir zabıt varakası ile tespit olunur. Hizmet görüldükten sonra alınan şeyler tamamen veya kısmen iade olunduğu vakit zarar yoksa makbuz istirdat olunarak vasıta sahibine yalnız hizmet müddetini gösteren bir vesika verilir. Zarar varsa bunun şekil ve miktarı ve vasıtanın hizmet müddeti bir zabıt varakası ile tespit edilerek bir nüshası vasıta sahibine verildikten sonra makbuz istirdat olunur.

Madde 68 — Millî Müdafaa Mükellefiyeti Komisyonlarında veteriner bulunmadığı ve malen tatbik edilemediği takdirde, bu gibi hayvanların sevk evrakına ve eşkâl hanelerine meşruhat verilerek mürettep buldukları hayvan depolarında veya kıtalarda maileme tâbi tutulurlar.

Madde 69 — Tek tırnaklı ve çift tırnaklı hayvanlar için tatbiki gereken ve ordu hayvanlarının bulaşık hastalıklara karşı korunmasına matuf olan aşı ve serumlar

hayvan depolarında veya kıtalarda veterinerler tarafından tatbik olunur.

BÖLÜM: 4

Tesellüm heyetlerinin kurulma tarzı ve mükellefiyet muameleleri örnekleri

Madde 70 — Tesellüm heyetlerinin kurulma tarzı:

Tesellüm heyetleri ordunun teşkilâtı arasında ve kadro ile tespit olunan ambar ve depoların veyahut muvakkaten teşkil olunan ambarların mesul heyetlerinden ibarettir. Kendi kadroları ile askerlik şubeleri ve birliklerin tesellüm heyetleri de bu vazifeyi görürler.

Madde 71 — Kanunun 4, 57, 58 ve 59 uncu maddeleri hükümlerine göre tanzimi lâzım gelen vesikaların isimleri ve numaraları aşağıda gösterilmiş ve bunların birer örneği işbu nizamnameye bağlanmıştır.

Örnek No:

1. Askerî makamdan Millî Müdafaa mükellefiyeti komisyonuna yazılacak mükellefiyet emri.
2. Millî Müdafaa mükellefiyeti komisyonundan askerî makama cevaben yazılan mükellefiyet u yol ile alınması takarrür eden maddelerin tesellümü için tezkere,
3. Askerî makamdan mükellefe verilecek tesellüm makbuzu,
4. Millî Müdafaa mükellefiyeti komisyonundan tazminatı tespit için askerî makama verilecek beyanname,
5. Askerî makamın tazminat kararı,
6. Askerî makamın verdiği tazminat kararının

mükellefe tebliğ ve katiyet kesp ettirilmesi hakkında mükellefiyet komisyonunun tezkeresi,

7. I) Tazminat kararının katiyet kesp ettiğine dair

Millî Müdafaa mükellefiyeti komisyonunun askerî makama vereceği cetvel, (mükellef bir olursa),

7. II) (Mükellef çok olursa),

8. Askerî makamın yapacağı tahakkuk müzekkeresi,

9. Millî Müdafaa mükellefiyet komisyonunun tutacağı tekâlif defteri.

Madde 72 — Yukarıda yazılı evrak hakkında şu suretle muamele yapılır:

a) Mükellefiyet emri; işbu nizamnamenin 6 ncı maddesinde gösterilen salâhiyeti askerî makamlar tarafından yazılır. Bunun cilt ve umumî numaraları, matbaada tap edilirken ve hususî numaralan mükellefiyet emri yazılırken askerî makam tarafından sıra ile konur. Mükellefiyet emirleri karne halinde dipkoçanı olarak tap ve tevzi olunur. Karneler mükellefiyet tatbikine salâhiyetli olan makamlardan bu işe memur edilenlere verildiği takdirde cildin veya vazifenin hitabında, artan dip koçanlar ve varakalar o mezuniyeti veren makama iade edilir.

b) Tesellüm makbuzu; mükellefiyet emrini yazan askerî makamların tesellüm heyeti tarafından tanzim ve mükellefe ita edilir. Bir de kuponu vardır. .

c) Tazminat karar: mükellefiyeti emreden askeri makamın havalesiyle o makamın satın alma komisyonu tarafından verilir. Bu karar mükellefiyet emri vermiş olan makamın tasdiikiyle tekemmül eder. »

ç) Tahakkuk müzekkeresi; ciheti askeriyece tanzim edilerek tahsisata mahsuben ita emrine rapt ile mal me

murluğuna tevdi olunur. Tanzim atın, hkmete takarrür eden tediye esasına göre (nakden veya bono olarak) tediyesi bu mzekkerede gösterilir. Tahakkuk muameleleri Muhasebe! Umumiye Kanununun hükümlerine tevfikân diğer masrafların tahakkuk muameleleri gibi yapılır.

d) Tazminat kararının katiyet kesp eylediğine dair cetvel:

Bu cetvel için mükellefin bir veya birden fazla olduğuna göre tanzim edilmek üzere iki türlü örnek tertip edilmiştir.

Askerî makamın tazminat kararı mükellefe tebliğ edilerek katiyet kesp eyledikten sonra, tazminat tutan tahakkuka esas olmak üzere askerî makama hitaben yazılır.

e) Teklif defteri; Bu defteri mükellefiyet emrini alan mükellefiyet komisyonları numara ve tarih sırası ile tanzim ve takip ederler. Mükellefiyet emrinin komisyonda tatbik safhaları bu defterin boş hanelerinde tarih sırası ile kayıt ve tespit olunur. Evrak ve vesaikle mştemilatın doğru olarak kayıt olunmasından, muhafaza edilmesinden, tahrip ve ziyamdan Millî Müdafaa mükellefiyeti komisyonunun azasından olan seferberlik müdürü veya memuru, bunların bulunmadığı yerlerde komisyon reisleri mesuldür.

BÖLÜM: 5

şahsî mükellefiyet

Madde 73 — şahsî mükelleflerin yaşları nüfus hüviyet cüzdanlarına göre tayin olunur. Bu cüzdanları göstermeyenlerin yaşlan ise muayene eden tabip tarafından, raporla, takdir ve tespit edilerek haklarında muamele yapılır. Mükellef nüfus cüzdanını veyahut mensup olduğu nüfus dairesinden kaydını getirdiği takdirde muamele

tashih olunur.

Madde 74 — Şahsî mükellefiyete tâbi olanlardan hastalık ve malûsiyet iddiasında bulunanlar muayeneye sevk edilirler. Bu muayene askerî tabipler, bunların bulunmadığı yerlerde hükümet ve belediye tabipleri, bunlar da yoksa serbest tabipler tarafından yapılır. Tabibe gidemeyecek kadar hasta ve malûllerden tabibin bulunduğu yerde olanlar evlerinde muayene ettirilir. Ve bunlardan uzak köylerdekilerin vaziyetleri küçük sıhhat memurları veya sıhhat erbaşları vasıtası ile tespit olunur. Mezkûr sıhhiye memur veya erbaşların köy ihtiyar heyetleri ile birlikte tanzim edecekleri bir mazbata üzerine hastaya halin icabına göre mükellefiyetten devamlı veya muvakkat geri kalma verilir. Mükellefiyetten devamlı geri kalmayı mucip hastalıklar ve malûliyetler nizamnameye bağlı cetvelde gösterilmiştir.

Madde 75 — Had bir hastalığa musap olanlar tabip tarafından verilecek raporla nekahetlerinin sonuna kadar mükellefiyetten geri kalırlar. Tedavisi mahallî vesaitle imkânsız görülenlerle tedavisi mümkün olmayan müzmin veya bünyeyi hastalık musapları hakkında da tedavi imkânsızlığını tasrih eden (mükellefiyetten geri kalma) veya böylelerin yapabilecekleri muayyen mükellefiyetleri gösteren (mahdut kabiliyet) raporları verilebilir.

Madde 76 — Gebelikleri tabip rapor ile anlaşılanlara, (mükellefiyetten muvakkat geri kalma) vesikası verilir.

Alâmeti aşikâr olmadığı halde gebelik iddiasında bulunan kadınlar mümkünse mütehassıslar tarafından muayene edilerek alınacak raporlara göre muameleye tâbi tutulurlar. Mütehassıs bulunmayan yerlerde tabip rapor ile bu gibiler üç ayı geçmemek üzere mükellefiyetten geri bırakılabilirler. Üç ay bitiminde kat'î raporu verilir. .

Madde 77 — Kadınların şahsî mükellefiyetinde: şu sıralar ve esaslar gösterilir:

- I - Sıra beklemeden kendi isteğiyle gelenler,
- II - 20-40 yaş arasındaki kızlarla çocuğu olmayan dul kadınlar.
- III - 20-40 yaş arasındaki evli kadınlardan çocuğu olmayanlar,
- IV - 20-40 yaş arasındaki kadınlardan bakıma muhtaç çocuğu olmayanlar,
- V - 40-50 yaşları arasındaki kadınlar (yukarıdaki vasıf ve sıralara göre),
- VI - 50-65 yaşları arasındaki kadınlar yukarıdaki vasıf ve sıralar göre),
- VII - 20 yaşından aşağı kız ve kadınlar,

Madde 78 — Şahsî mükellefiyete tâbi kadınlar aşağıda yazılı hizmetlerde kullanılırlar:

- 1 - Dikim ve terzilik, ütücülük, ahçılık hizmetleri, levazım ve harp sanayii işleri,
- 2 - Sıhhi ve İctimaî muavenet müesseseleri hizmetleri,
- 3 - Yardımcı hemşirelik,
- 4 - Hastabakıcılık,
- 5 - Sıhhiyeye ait depo, fabrika ve laboratuvar hizmetleri,
- 6 - Pasif korunma hizmetleri (nizamnamesine göre),
- 7 - Resmî ve memleket müdafaasına yarayan müesseselerde çalışanların askerliğe çağrılmasından dolayı boş kalan hizmetler (yapabilecekleri hizmetler ve tercihan asker olanın aile efradı).
- 8 - Posta, telgraf ve telefon hizmetleri,
- 9 - Memleket müdafaasına yarayan hususî fabrikalar işleri,
- 10 - Köylerde ve çiftliklerde askere gidenlerin bırak-

tıkları ziraî istihsalât işleri,

11 - Yol ve inşaat işleri (itiyat ve tahammül kandile),

12 - Devlet demiryolları hizmetleri.

13 - Tramvay, tünel, otobüs vesaire nakliyat işleri (ehliyetlerine göre)

14 - Ahalinin iaşesi hizmeti,

Meslek sahibi olanlar orduda faaliyet yeri oldukça, mesleklerinde istihdam edilirler.

Madde 79 — Şahsı mükellefiyete tâbi erkekler:

1 - Hava taarruzlarına karşı korunma teşkillerinde ve işlerinde (nizamnamesine göre),

2. Sıhî ve İctimâî muavenet müesseselerinde ve işlerinde,

3 - Devlet, vilâyet ve belediye amme hizmetlerinde, doğrudan doğruya veya dolayısıyla memleket müdafaasına ordu ve halkın zarurî ihtiyaçlarının teminine yarayan resmî ve hususî her türlü teşekkül ve müesseselerde,

4 . Nakliyat, levazım, muhabere ve istihbarat işlerinde,

5 - Kızılay ve benzerleri hayır cemiyetleri hizmetlerinde,

6 - Memleketin müdafaası işlerinde çalışanların kimsesiz ailelerine yapılacak yardım işlerinde,

7 - Arazi, yol ve inşaat işlerinde,

8- Askerî ihtiyaçları karşılayan sair hizmetlerde kullanılırlar.

Madde 80 — Kadınlar kendi köy, kasaba ve şehir sınırları içinde çalıştırılır, Ancak kendi vesaitiyle beraber nakliye işlerinde çalışmak arzusunda bulunanlar memle-

ket içi mıntkasındaki geri hizmetlerinde kullanılabilirler.

Madde 81 — Kadınlar ve 18 yaşından küçük erkekler:

- a) Gece işçiliğinde,
- b) Maden ve taş ocaklarının yer altı işlerinde,
- c) Sıhate mızur ve tehlikeli sanayice, yer ve su altı işlerinde,
- ç) Gemilerde kömürçülük ve ateşçilikte,

Kullanılamazlar.

Madde 82 — Şahsî mükelleflere verilecek işlerde göz önünde tutulacak vasıflar ve esaslar aşağıda gösterilmiştir:

- a) Nakliyat işleri:

Nakil vasıtalarında çalışacaklar kullanacağı nakil vasıtasını işletecek, sevk ve idare edecek kabiliyette olmalı, ruhî ve harekî arızası bulunmamalıdır.

- b) Yükleme, boşaltma, sırtta taşınma işleri:

Kalp, akciğer, damar, nüsha, amudufikârî, mafsâl ve kemik hastalıkları musapları, emofilikler, büyük dalaklar karaciğeri şiş olanlar, fitıklılar, (vücudun neresinde olursa olsun adale durumu, şerç düşüklüğü, geniş deri tekemmülleri olanlar bu hizmetleri yapmaya elverişli değildirler.

- c) Muhabere işleri;

Kulakla veya gözle kullanacağı vasıtaya göre, kulağının işitmesi veya gözünün görmesi, haber getirip götürün postaların yürüyüş kabiliyeti, telefon merkezlerinde çalışanların söylemek kabiliyeti yerinde olmalıdır. Kekemeler bu işe alınmaz.

- c) Fabrika, tezgâh, imalâthane makine işleri:

Bu işlere ayrılacakların beş duygusu ve dikkati, melekesi, yapacağı işe kabiliyeti, bilgisi, sıhhati yerinde olmalıdır.

Yiyecek, içecek maddeleri hazırlayan, nakil ve tevzi eden, gıda maddeleri ve konserve yapan fabrika ve imalâthaneler merkez ve şubelerinde, fırınlarda çalışacakların bulaşıcı hastalık musabı olmamaları şarttır. Göze görünür yerlerdeki kerih deri hastalıkları ve yanıkları olanlar da bu işlerde kullanılamaz.

d) Sanat işleri:

Sanatlarının icap ettirdiği meleke ve kabiliyeti haiz olmalıdır.

e) Yol, arazi ve inşaat işleri:

Açıktaki yol ve afazi üzerinde hava tesirlerine maruz kalarak çalışma tahammülünü haiz ve sıhhati yerinde olanlardan seçilir.

f) Taş ve ateş ocakları, kömür ve maden ocakları yer altında tünel ve hafriyat işleri:

Buralarda çalışacakların gözlerinin görme, akciğerlerinin teşrihi ve fizyolojik kabiliyeti yerinde olması lâzımdır. Kan ve deri hastalığı bulunmamalıdır. (Bunların sık sık mübadele ve münavebeye tâbi tutulmaları lâzımdır.)

g) Yazı işleri:

Gözleri iyi görecektir, muhakemesi, hafızası, sıhhat ve kabiliyeti yerinde olacaktır.

ğ) Hasta bakıcılık işleri:

Zeki, dikkatli, müşfik, kabiliyetli, beş duygusu yerinde, okuryazar, temizliği sever, soğukkanlı, azası tam ve sağlam olacaktır.

Sirayet halinde trahumlular buldukları köy ve ka-

sabanın hudutları dahilinde nezaret ve tedavi altında görebilecekleri işlere ayrılabilirler.

Madde 83 — Seferin devamınca hizmet görmek üzere tanzim edilecek şahsî mükelleflere, parası alacakları tazminattan mahsup edilmek üzere askerî ayniyat talimatnamesi hükümlerine göre aşağıda yazılı melbusat ve teçhizat verilir:

Kaput

Takım elbise

Çamaşır

İş elbisesi (lüzumuna göre ayrıca)

Ayakkabı

Çorap

Peksimet torbası

Matra

Bel kayışı

Eldiven

lüzumuna göre

Kar gözlüğü

Kadınların işbu nizamname mucibince seferde görecekları hizmetlere hazırlanması için hazar vaktinde teşkilâtlandırılması işi ve umumiyetle kıyafete taallük eden hususlar Millî Müdafaa Vekâleti tarafından tanzim ve tespit olunur.

Madde 84 — Şahsî mükelleflerin muhtelif hizmetlere tayin ve şevklerinde sıhî ve ailevî durumları gözden uzak tutulmaz; alışkanlık ve tahammül derecelerine riayet olunur. İcabında mübadele ve münavebeleri de yapılır.

Madde 85 — Şahsî mükellefiyete tâbi tutulacak kimselerinazardan tespit ve tasnif ve icabında celp ve şevki Millî Müdafaa Mükellefiyeti Komisyonlarının vazifeleri cümlesindedir. Seferberlik müdür veya memuru bulunan yerlerde büro ve yazı işlerini bunlar tanzim ve ida-

re ederler.

Madde 86 — Pasif koruma teşkilleri ile devlet, vilâyet

ve belediyelere ait amme hizmetlerinde memleket müdafaasına, ordu ve halkın zaruri ihtiyaçlarını temine yarayan resmî ve hususî müesseselerde, vazifeli bulunan kadın ve askerlik çağı dışı erkeklere vazifelerine hâlel gelmemek şartı ile Millî Müdafaa mükellefiyetine ait hizmetler de verilebilir.

Madde 87 — Müfreze komutanları kıtalarına refakat eden kılavuz, sair, sürücü gibi şahsî mükellefleri ve bunların hayvanlarını, bedelleri alacakları tazminattan mahsup edilmek üzere, kıta eratı ve hayvanları gibi işe eder.

Madde 88 —Mükellefiyete tâbi tutulan kılavuzlar, sâriler, sürücüler ve işçiler hizmetin hitamında vazife yaptıklarına dair birer vesika alırlar. Bu vesikalar kılavuzlara müfreze komutanı tarafından sarilere mürselünileyh tarafından sürücülere müfreze komutanı ile müştereken kafiye başı tarafından ve işçilere salâhiyetli müfreze komutanı ile birlikte işbaşı tarafından verilir.

Madde 89 — Şahsî mükellefiyete tâbi olanların hal icrası ile kendilerini işe edememeleri takdirinde alacakları tazminata mahsuben işçileri ciheti askeriyeye temin olunur.

Madde 90 — Kendilerine şahsî mükellefiyet tatbik olunan kimse hizmet mevkiini terk ederse Millî Müdafaa Mükellefiyeti Kanununun 66 inci maddesine göre takibat yapılmak için bu hali tespit eden subay hemen keyfiyeti ve suç sahibinin hüviyetini, ikametgâhını alâkalı askerî makama verir.

BÖLÜM: 6

İskân ve konaklama mükellefiyeti

Madde 91 — Millî Müdafaa Mükellefiyeti Komisyonları her üç senede bir defa kolordu komutanları tarafından gönderilen modele tevfikân iskân ve konaklama için temin edebilecekleri binaları gösterir iki nüshası bir cetvel tanzim ederler. Bu cetvellerde toplu bir halde iskâna müsait bulunan meskenlerle köylerde ve müştemilâtında perakende bir halde olan meskenler tefrik olunur ve bu cetvellere aşağıdaki izahat yazılır.

I - Subaylar için ahali evlerinde temin olunabilecek olan odalar.

II - Erbaşlarla erler için yatacak yer miktarı ve konacak mesken miktarı.

III - Ahırlar, garajlar vesaire barınma mahalleri ve muktezi yatına göre 92 nci maddede yazılı işgal hakları

IV - Ahaliye, devlete, belediyelere ait ev, müessese, ahır ve melce olabilecek sair mahallerde konaklayabilecek insan ve yerleştirilebilecek hayvan ve malzemenin miktarı;

Şu kadarki işbu mahallerden sahipleriyle kullananların kendileri ve hayvan ve eşyaları ve İktisadî faaliyetleri için lüzumlu olan mahaller mahfuz tutulur. Kendi masraflar ile garnizonlarının veya memuriyetlerinin buldukları mahallerde ikamet eden subaylarla askeri mensuplarının işgal ettikleri hususî evlerde memuriyet ve rütbeleri muktaziyatına göre 92 nci maddede yazılı işgal hakları olan miktar nispetinde sükûna mükellefiyetinden istisna edilirse de bu miktarı tecavüz eden kısımda iskân ve konaklama mükellefiyetine tâbi olurlar. Ancak bunları ailesi efradının ikametine lâzım gelecek odalar müstesna tutulur.

Madde 92 — Konaklamalarda:

		Oda
		Adedi
Generallere:	}	1 Yatak odası
		1 Mesai »
		1 Emir Sb. odası
		1 » eri »
Tuğay ve A. K. larile bunların rütbe muadil- lerine:	}	1 Yatak odası
		1 Emir Sb. odası
		1 » eri »
Tabur K. ve rütbe mu- adillerine:	}	1 Yatak odası
		1 Emir eri odası
Bölük K. ve rütbe mu- adillerine:	}	Birer oda (iskân kabili- yetlerine göre)

Diğer bölük subayları ile rütbe ve muadillerinden iki kişiye müşterek bir oda verilir.

Ve her bölüğe birer emir eri odası verilir. Bu miktarlar hal ve vaziyetin müsaadesi nispetinde azami haddedir. İskân tertibatı, esas itibariyle komutanların hal ve vaziyete uygun alacakları tertibatla tanzim edilir.

Madde 93 — 91 inci maddede yazılı olan cetvelin bir nüshası Millî Müdafaa Mükellefiyeti Komisyonu tarafından o mıntıkanı tâbi olduğu kolordu komutama gönderilir.

Madde 94 — Millî Müdafaa Mükellefiyeti Komisyonları Millî Müdafaa Mükellefiyeti Kanununun 16 ncı maddesinin ikinci fıkrası mucibince bedeli gaip şahsa ait olmak üzere sükûna tedarikine mecbur oldukları zaman mucip sebeplere müstenit ve tediye olunacak paranın miktar-

rını mübeyyin bir zabıt varakası tanzim ve mümkün olduğu kadar süratle alâkadarlara tebliğ ederler. .

Madde 95 — Bir mahalde iskân olunan veya konaklayan kıtalara komuta eden subaylar tarafından her ayın son günü ve keza o mahallin terk olduğu gün işgal olunan yerlerin bedelinin tediyesine esas olmak üzere iki nüshalı bir beyanname tanzim olunur. Vusul ve azimet günleri de yazılarak o mahallin tâbi olduğu Millî Müdafaa Mükellefiyeti Komisyonuna verilir.

BÖLÜM: 7

Demir yollarında, deniz ve hava yollarında ve deniz ve hava vasıtalarında ve limanlarda mükellefiyeti

Madde 96 — İşletme müesseselerine el konulduğu zamandaki durumları hakkında Devlet Demiryolları ve Deniz Yolları ve Limanları ve Devlet Hava Yolları İşletme Umum Müdürlükleri tarafından alâkalılara karşılıklı üç nüsha bir zabıt varakası tanzim edilir. Bunun biri müessesede ve diğeri alâkalı umum müdürlükte kahr ve üçüncü nüshası da M. M. Vekâletine gönderilir. İhtilâf halinde her iki taraf mülâhazalarını bu zabıt varakalarına yazarlar.

Madde 97 — Yukarı ki maddede bahsi geçen umum müdürler, azamî istifade temini için, gerek mevcut vasıtalarının ve gerek şirketleri veya şahıslara ait olup ta emrine geçen bütün nakil vasıtalarının iyi bir halde muhafazası ve arızalarının tamir edilerek emre hazır bulundurulması hususunda başkomutanlığa ve bunun teşekkülüne kadar Genelkurmay Başkanlığına karşı mesuldürler.

Madde 98 — İşletme ve tamir işleri için muktezi ya

kılacak ve istihlâk edilecek maddeler ve alet ve edevat ile iptidâî maddeler ihtiyacı ve buna ait masraf Milli Müdafaa ve Münakalât Vekâletleri arasında teşkil edilecek daimî bir komisyon marifetiyle temin ve tedarik olunur. Şirketlere ve hususî şahıslara ait vesait için sarf edilecek işletme ve tamir masrafı bu şirketlere veya şahıslara verilecek tazminattan mahsup edilir.

Madde 99 — Şirketlere veya hususî şahıslara ait nakil vasıtalarının işletme idareleri lüzumlu görülecek bir kadro ile Devlet işletme idarelerine bağlanır. Bu kadro dâhilindeki şahıslara verilecek ücret ve maaşlar Devlet işletme idareleri tarafından, bunların emsali askere alınmış ise keyfiyet nazarı dikkate alınmak suretiyle tespit ve tediye olunur. Ve bu masraf şirket veya şahıslara tediye olunacak tazminattan mahsup edilir. .

Madde 100 — Devlet Demiryolları ve Deniz Yolları ve Limanları ve Devlet Hava Yolları İşletme Umum Müdürlükleri kendi emirleri altında gerek Devlete ve gerekse şirketlere veya hususî şahıslara ait vesait için mükellefiyet tatbik edildiği tarihten başlayarak, mükellefiyet kaldırılincaya kadar geçecek zaman zarfında verilen vazife hakkında ve bu esnada nerede ve ne suretle kullanıldıklarına dair mahal ve zaman zikredilmek suretiyle hizmet cetvelleri tutarlar. Yine bu idareler vesaitte ait mevatta müstehlike, tamir, telvin, ücret vesaire gibi tekml masrafları tespit ederler. Bu makamlar hesap işlerinde Millî Müdafaa Vekâletine karşı mesuldürler. Millî Müdafaa Vekâleti işbu masrafları tetkik ve tevsik etmek için icap eden tedbirleri alır.

Madde 101 — Mükellefiyetin kaldırılması halinde işbu vesaitin bulunduğu son durumları 96 ncı maddede adı geçen umum müdürlükler tarafından ve bu maddedeki tafsilâta göre zabıt varakalar ile tespit olunur.

Madde 102 — Devlete, şirket veya şahıslara ait nakil vasıtalarında veya bunlara ait müesseselerde vuku-

bulacak tahribat, işletme idareleriyle şirket veya mal sahiplerinin ve tahribi yapan veya yaptığı iddia olunan askerî kıta veya müesseselerin vaka mahallindeki mümessillerinden müteşekkil bir komisyon tarafından mahallinde tespit olunur. Bu vesika askerî bir komisyon veya komiserlikler tarafından tetkik ve tasdik olunarak M. M. Vekâletine gönderilir. Bunlara ait tazminat Millî Müdafaa ve Münakalât Vekâletleri ile şirket veya şahısların mesul mümessilleri arasında tespit olunur.

Madde 103 — Başkomutanlık veya Genelkurmay Başkanlığı demiryolları veya deniz ve hava yollarından bir kısmını veya tamamını doğrudan doğruya ve askerî idare altında çalıştırmak isterse bu hususta kanunun 47 nci maddesi mucibince muamele olunur. Ve işletme tarzı Başkomutanlık veya Genelkurmay Başkanlığı ile Millî Müdafaa ve Münakalât Vekâletleri arasında tespit olunur.

Madde 104 — Kanunun 44 üncü maddesine tevfikan deniz yollarına ve deniz nakil vasıtalarına mükellefiyet tatbiki için işletme müdüriyeti mümessillerine müracaat olunur. Eğer böyle bir mümessil yoksa ister sahilde olsun, ister açık denizde bulunsun doğruca geminin süvarisine, bulunmadığı takdirde kaptanına müracaat edilir bu müracaat tahriri yapılır.

M. M. Mükellefiyeti kanununun 42 nci maddesinin 2 nci fıkrasında gösterilen nakil vasıtalarına vesaire vasıtalara mükellefiyet konması halinde süvari ve kaptan gemide bulunan yolcuları ve el koyan tarafından lüzumsuz görülen hamuleyi gösterilen her hangi bir iskelede tahliye etmeğe mecburdur. Sefineye vaziyet edilir edilmez ne halde bulunduğu tespit olunur. Gemide bulunan bütün levazimat ve teçhizatın, yiyecek ve içeceğin ve keزالik mükellefiyet tatbik olunan hamulenin cinsi ve miktarı bir listeye yazılır. Geminin süvarisi veya kaptanı ile mükellefiyet koyan makam tarafından tayin edilen

mümessiller bu bapta karşılıklı bir zabıt varakası tanzim ederler. İhtilâf halinde her iki taraf mülâhazalarını bu zabıt varakalarına yazarlar. Bu vesikalar iki asıl nüsha olarak tanzim kılınır. Biri sefinenin mümessilinde kalır ve diğer aslı da Millî Müdafaa Vekâletine gönderilir. Harp sefinesi haline kalp edilmek hali müstesna olmak üzere tüccar gemilerinin ve sair deniz vasıtalarının kumanda heyeti ile tayfa ve mürettebatı şahsan mükellefiyete tâbi tutulabilir. Bu maddede gösterilen tespit muamelesini yapmayan veya bu hususta ihmal ve tekâsül gösterenler hakkında kanunî takibat yapılır.

Bu maddenin hükmü hava yollarına ve hava nakil vasıtalarına da şamdır.

Madde 105 — El konan deniz ve hava nakil vasıtalarının hamulelerine mükellefiyet tatbik edilecekse bunların miktar, cins ve evsafını mübeyyin karşılıklı bir zabıt varakası tanzim ve mükellefiyet koyan makamla geminin süvari veya kaptanı ve komutanı tarafından imza olunur. İhtilâf zuhurunda iki taraf mülâhazalarını yazarlar. Bu hamule devlet teşkilâtından en yakın bir makama makbuz mukabilinde teslim olunur.

BÖLÜM 8.

Mahrukat madenlerine ait mükellefiyet

Madde 106 — Millî Müdafaa Mükellefiyeti Kanununun 49 uncu maddesi mucibince mahrukat madenlerini işleyenler tarafından mahrukat teslimi suretiyle tatbik olunacak mükellefiyet ciheti askeriyenin nezareti altında cereyan eder.

Madde 107 — Bir madenden yıkanmış, yıkanmamış imal edilmiş veya edilmemiş, kok halinde ve her ne suretle olursa olsun kömür alınması lâzım geldiği zaman mükellefiyet madenin tâbi olduğu vilâyet vasıtası ile işletenlere tebliğ olunur. Mükellefiyet emrine aşağıda gös-

terilen hususlar yazılır:

- 1 - Mükellefiyet konulan mahrukatın cinsi, nev'i, evsaf ve mahiyeti.
- 2 - Tayin olunacak tarihte madenin kabiliyetine göre teslim olunacak miktar.
- 3 - İşletme sahibinin vesaiti müsait ise vagona veya vapura yüklenmiş olduğu halde madenin mutak olarak kullandığı iskele ve istasyonlar.

Madde 108 — Teslimat Millî Müdafaa Vekâleti tarafından tayin olunan tesellüm heyetlerine yapılır. Bu memurlar kömürlerin gerek evsaf mı ve gerek miktarını tetkik etmek hak ve vazifesiyle mükelleftirler. Madenileri işletenler bu kömürlerin sevkiyatını temin etmek için bütün levazım, vesait, eşhas ve müstahdemleri ile muavenet etmeğe mecburdurlar.

Madde 109 — Kanunun 53 üncü maddesinde yazılı madenler ile mayi mahrukat madenleri hakkında da bu bölüm hükümleri caridir.

BÖLÜM 9.

Sınâî müesseselere ait mükellefiyet

Madde 110 — Millî Müdafaa Mükellefiyeti Kanununun 52 nci maddesinde yazılı olan sınâî müesseseler mükellefiyet emir ve tatbik etmek salâhiyeti M. M. Vekiline aittir. Mükellefiyet emri Vekil veya tevkil edeceği makam vasıtası ile müesseseyi işletenlere veya kanunî mümessillerine tebliğ olunur.

Madde 111 — Mükellefiyet emrinde müessesenin kabiliyetine göre askerî ihtiyaçları temin etmesi lüzumu ve mükellefiyet konan mevad ve eşya ile bunların mahiyet ve evsafı ve teslim edilecek miktar ve teslim zamanı yazılır.

Madde 112 — Teslimler, mükellefiyet konan müessesede ciheti askeriye den tayin olunan memurlara yapılır. Bu memurlar teslim olunan şeylerin evsafına ve miktarına ait bütün muayene ve tetkikatı ve tahkikatı icra ederler. Müesseseyi işleten, bu tesellüm muamelelerinde bütün memur ve müstahdemlerini ve bu muamele için muktezi olan bütün vesait ve malzemeyi ciheti askeriyece tayin olunan memurların emrine amade bulundurmaya ve mümkün olan her türlü muavenette bulunmaya mecburdur.

Madde 113 — Sahibi tarafından işletilmek üzere bir sınaî müesseseye konulan mükellefiyet işletmeye muktezi bütün iptidaî maddelere ve malzemeye teşmil edilebilir. Mükellefiyet konan iptidaî maddeler veya malzeme ve stokların müfredatı iki nüsha olarak tertip olunan defterlere yazılır. Altları usulen meşruhat verildikten sonra, sayımda hazır bulunanlara imza ettirilir. Ve bunun bir nüshası müesseseyi işletene verilir. Diğer nüshası ciheti askeriyece muhafaza olunur.

Madde 114 — Bir sınaî müesseseye doğrudan doğruya ciheti askeriyece işletilmek üzere mükellefiyet konması İcra Vekilleri Heyeti kararı üzerine M. M. Vekili tarafından işletenlere yazılı bir mükellefiyet emri tebliği ile yapılır. El konmadan evvel müessesenin bütün bina ve müştemilâtı ve makine ve sair işletme teçhizat ve tesisatı ve mefruşatı ve varsa nakil vasıtaları ve bunların el konduğu zamandaki vaziyetleri ve malzeme ve mamul ve mahsullerin, stokların miktar ve vasıfları müessesenin sahibi veya işleteni veya bunların kanunî vekil veya mümessilleri, bunların bulunmadığı hallerde belediye teşkilâtı olan yerlerde muhtarlık vazifesini gören belediye memurları ile beraber ciheti askeriye den müesseseyi tesellüme memur olanlarca tespit edilerek üç nüshalı bir zabıt barakası tanzim ve iki tarafça imza olunur. Bunlardan bir nüshası Millî Müdafaa Vekâletine gönderilir, ikinci nüshası müessesenin sahibine veya ka-

nunî vekil veya mümessiline veyahut bunlara verilmek üzere belediyeye verilir. Üçüncü nüshası ciheti askeri yenin memurlarınca muhafaza edilir.

Madde 115 — Ciheti askeriye el koyduğu müesseseyi mümkün olduğu kadar, işletenin tesis etmiş olduğu usul ve vesaitle işletir.

Ciheti askeriye mükellefiyet emriyle kendisine lüzumlu gördüğü memur ve müstahdemlere de şahsen mükellefiyet koyabilir. Ve bu mükellefiyet müessesede müstahdem olanlara isimlerini havi olarak müessese dâhiline yapıştırılan ilânlarla tebliğ olunur.

MÖBLÜM 10.

Gümrük ambarlarında ve antrepolar unla, silolarda

umumî ambarlarda vesairede bulunan tüccar

mallarına Millî Müdafaa mükellefiyeti tatbik1

Madde 116 — Millî Müdafaa Mükellefiyeti Kanununun 56 ncı maddesinde gösterilen yerlerdeki tüccar mallarına mükellefiyet emir ve tatbik etmek salâhiyeti Millî Müdafaa Vekiline aittir. Mükellefiyet emri Vekil veya tevkil edeceği makam vasıtası ile müessese işletmelerine veya bunların kanunî mümessillerine tebliğ olunur.

Madde 117 — Askerî makam tarafından vaki olacak talep üzerine 116 ncı maddede yazılı mahalleri idare edenlere buralardaki malların hepsini ciheti askeriye bildirmeğe mecburdurlar. Mükellefiyet emri mükellefiyet tatbik olunan emtianın mahiyet ve miktarını muhtevi olur.

BÖLÜM 11.

Müteferrik hükümler

Madde 118 — Muvakkat bir zaman için sırf askerî ihtiyaçlara çalışmak üzere değirmenlere mükellefiyet tat-

bik olunduğu vakit mükellefiyetin tatbiki sırasında bu gayrimenkulün hali, durumu mükellefiyeti tatbik eden komisyon ile değirmene el koyacaklar tarafından iki nüsha halinde bir zabıt varakası ile tespit olunur. Mükellefiyet kaldırılınca da aynı muamele yapılır.

Madde 119 — Cephede ve asker veya sivil sıhhat teşkilâtı olmayan yerlerde yaralı ve hasta askerlere bu teşkilâta gidebilecek veya sevk olunabilecek bir hale gelinceye kadar mahallî idare veya köy heyetlerince yapılacak mükellefiyet muamelelerinde mükellefiyet komisyonları mahsus mahaller tedarik eder ve böyle bir mahal tedariki mümkün olmazsa hastalar ve yaralılar ahali evlerine verilir. Tedavi olunacak hastalık sâri ise bu hastaların konulacağı binalardan ahali boşaltılır. Bunlara hastalar tedavi için yerleştirilir. Köylerde ve kasabalarda zaruret hallerinde yatırılacak hastalara tahsis edilecek binalar ile yatak takımlarının temiz olmasına dikkat edilir ve mümkünse binalar ve yatak takımları fennî temizliğe tâbi tutulduktan sonra yaralılar ve hastalar yatırılır. Fevkalâde müstacel hallerde M. M. Mükellefiyeti Emisyonu merkezinden uzak mahallerde ciheti askeriye hasta ve yaralılara bakmak için doğrudan doğruya ahaliye mükellefiyet tatbik edebilir. Bu bakım mükellefiyetinde sarî hastalıklarda halkın sıhhati nazarı dikkate alınarak icap eden tedbirler alınır.

Madde 120 — Hazır olmayan veya temsil edilmeyen bir kimseye ait bir şeye mükellefiyet tatbik etmek lâzım geldiği ve teklife tâbi şeyin başka suretle istifası kabil olmadığı takdirde komisyon bu kimsenin evinin kapılarını köylerde muhtar, kasaba ve şehirlerde mahalle mümessilleri ve bunlar da bulunmazsa komşulardan iki kişi hazır olduğu halde açtırarak mükellef olduğu şeyi alır. Orada bulunanların imzasını muhtevi bir zabıt varakası tutulur. Bu varaka Millî Müdafaa Mükellefiyet komisyonunda muhafaza edilir.

Madde 121 — Mükellefiyet yolu ile alman her şeye makbuz verildiği gibi şahsan yapılan mükellefiyette de hizmetin cinsi ve nev'i ve mahiyeti ve devam müddeti tasrih edilmek şart ile mükellefe bir vesika verilir. Mevcut olmayanlar için verilecek tesellüm makbuzu Millî Müdafaa Mükellefiyeti Komisyonunda muhafaza edilir.

Madde 122 — Millî Müdafaa Mükellefiyeti hakkındaki 3634 sayılı kanunun 4, 10, 36, 41 ve 75 inci maddelerine göre hazırlanmış ve Devlet Şûrasına tetkik edilmiş olan bu nizamname hükümleri Resmî Gazetede basıldığıının ertesi gününden itibaren yürümeğe başlar.

Madde 123 — İşbu nizamname hükümlerini İcra Vekilleri Heyeti yürütür.

Kararname

Kararname No. 2/13595

Nakil vasıtaları hakkındaki 20. 5. 1940 tarih ve 3827 sayılı kanunun 12 nci maddesi mucibince, kullanılacak plâkların şekil, renk ve alâmetleri ilişik listede tespit edilmiş olduğundan keyfiyetin bütün Vekâletlerle alâkalı makamlara tebliğine İcra Vekilleri Heyetince 29. 5. 1940 tarihinde karar verilmiştir.

29/5/1940

I — Nakil vasıtaları hakkındaki 3827 numaralı kanunda yazılı otomobillerden vekil ve şahsî otomobil kullanacak makamların plâkaları şimdye kadar olduğu gibi kırmızı renk üzerine beyazla işaret edilen müteselsil numaralardan olacaktır. Bu plâkaların ebadı şudur:

Ön tarafı için 37,3 X 11,8.

Arka taraf için 44 X 13,3 olacaktır.

II — Aynı kanunun 1 sayılı cetvelinde gösterilen makamların numaraları aşağıda gösterilmiştir:

No. 1 Büyük Millet Meclisi Reisi

2	Başvekil	
3	Genelkurmay Başkanı	
4	Adliye Vekili	
5	Millî müdafaa	Vekili
6	Dâhiliye	»
7	Hariciye	»
8	Maliye	»
9	Maarif	»
10	Nafia	»
11	İktisat	»
12	S. ve İ. Muavenet	»

14	G. ve İnhisarlar »		
15	Ziraat	»	
16	Münakalât ' »		
17	Ticaret	»	
35	Büyük Millet Meclisi Riyaseti ikinci otomobili		
36	Başvekâlet	»	»
37	Hariciye Vekâleti	»	»
38	Divanı Muhasebat Riyaseti		
39	Temyiz Mahkemesi »		
40	Devlet Şûrası	»	
41	Temyiz Cumhuriyet Baş müddeiumumiliği		
42	Birinci Ordu Müfettişliği		
43	Genelkurmay İkinci Reisiği		
44	Hariciye Vekâleti Umumî Kâtipliği		

III — Bunun haricinde kanunun 2 sayılı cetvelinde gösterilen makamlardan Ankara Valiliği, Jandarma Genel Komutanlığı, Tümen Komutanlığı, Ankara Emniyet Müdürlüğü limonküfü renk üzerine beyazla işaret edilen ve ön ve arka ebadı gösterilen plâkaları taşıyacaklardır.

IV — Aynı kanunun 2 sayılı cetvelinde isimleri gösterilen ve fakat Ankara haricinde bulunan makam otomobilleri aynı renkte ve aynı ebatta plâka taşıyacaklar ve numaralarını buldukları yerin belediyesinde alacaklardır.

V — Kanunun beşinci maddesine göre ecnebi misafirler için Başvekâlet emrinde bulunan otomobillere kahverengi zemin üzerine beyaz renkli numarayı havi plâka konulacaktır.

VI — Kanunun 4 üncü maddesinde zikredilen Milli Müdafaa Vekâleti emrindeki beş binek otomobili birinci maddede zikredilen ebatta ön ve arka plâkaları beyaz üzerine yeşil renkte işaret edilen numaraları taşıyacaklardır.

VII — Devletin ve bu kanunda yazılı teşekküllerin emrinde bulunacak otomobil ve diğer her türlü motorlu vasıtalar mahalli belediyelerce tespit edilen ebatta ve beyaz zemin üzerine kırmızı numaralı plâka taşıyacaklardır.

VIII — Kanunun altıncı maddesinin son fıkrasında zikredilen murakabe işlerinde kullanılması zarurî olan binek otomobillerinin aynı ebatta siyah zemin üzerine beyaz renkli numarayı havi plâka konacaktır.

IX — Kanunun 1 sayılı cetvelinde zikredilen otomobillerinden maada otomobil ve diğer nakil vasıtaların müteselsil numaraları belediyece tespit edilecektir.

Kararname No: 2/13606

28/2/1940 tarih ve 2/12921 sayılı kararnameye ektir:

Erzincan yer sarsıntısından müteessir olan mıntıkalara ait cetvele Amasya vilâyetinin Gümüşhacıköy. Ordu vilâyetinin Mesudiye, Tunceli vilâyetinin Kalan ve Gümüşhane vilâyetinin Torul kazalarının da ihlali; Dâhiliye Vekilliğinin işarına atfen Maliye Vekilliğinin 22/5/1940 tarih ve 2673 sayılı teklifi üzerine İcra Vekilleri Heyetince 30/5/1940 tarihinde kabul olunmuştur.

30/5/1940

No.	Başlığı
2/12921	Erzincan yer sarsıntısından müteessir olan yerler ve buralardan maaş alanlardan muhtaç olanlara avans itası hakkında.

Resmî

Düstur Gazete

Tertip Cilt Sahife sayı

Kararname No: 2/13632

28/2/1940 tarih ve 2/12921 sayılı kararnameye ektir:

Erzincan yer sarsıntısından müteessir olan mıntıklara ait cetvele Kayseri Vilâyetinin Develi Kazasına bağlı Soysallı, Kulpak, Kızık ve Sendermek köylerinde ithali; Dâhiliye Vekilliğinin 27/5/1940 tarih ve 4932 sayılı teklifi üzerine İcra Vekilleri Heyetince 31/5/1940 tarihinde kabul olunmuştur.

31/5/1940

No.	Başlığı
2/12921	Erzincan yer sarsıntısından müteessir olan yerlerle buralardan maaş alanlardan muhtaçlara avans verilmesi hakkında kararname.

Resmî

Düstur Gazete

Tertip Cilt Sahife sayı

4449

Kararname No: 2/13721

22/10/1930 tarih ve 10099 sayılı kararname ile idare âmirleri uhdesine verilmiş olan Hakkâri Vilâyeti ile Yüksekova (Gevar) Kazası belediye reisliği vazifelerinin halen idare âmirleri uhdesine tevdiini icabettir en lüzum ve zaruret kalmamış olduğundan 10099 dayılı kararnamenin adı geçen vilâyet ve kazaya ait hükmünün ortadan kaldırılması; Dâhiliye Vekilliğinin 3/6/1940 tarih ve 28/9505 sayılı teklifi üzerine Belediye Kanununun 94 üncü maddesinin B ve D fıkralarına tevfikân İcra Vekilleri Heyetince 15/6/1940 tarihinde kabul olunmuştur.

15/6/1940

No.	Başlığı
10099	Beyazıt, Hakkâri Vilâyetleri belediye reisliklerinin valiler ve bazı kazalar belediye reisliklerin-

in de kaymakamlar tarafından icrasına dair kararname.

Resmî

Düstur

Gazete

Tertip Cilt Sahife sayı

1645

Kararname No: 2/13755

Erzincan yer sarsıntısından müteessir olan mıntıkalara ait cetvele Gümüşhane vilâyetine ait ilişik listede yazılı köylerin de idhali; Dâhiliye Vekilliğinin işarına atfen Maliye Vekilliğinin 13/6/1940 tarih ve 3112 sayılı teklifi üzerine İcra Vekilleri Heyetince 22/6/1940 tarihinde kabul olunmuştur.

22/6/1940

Gümüşhane Vilâyet Merkezine bağlı nahiye ve köylerinde zelzeleden hasar görüp te 28/2/1940 tarih ve 2/12921 sayılı kararnameye isimleri dâhil edilmeyen köylere ait cetveldir

Kazası	Nahiyesi	Köy ismi
Gümüşhane Vilâyeti	Merkez	Tekke
»	»	Edirne
»	»	Moksufa
»	»	Tenbeda
»	»	Mastıra
»	»	Haşara
»	»	Mavrangel
»	»	Hasköy
»	»	Kodil
»	»	Ganca
»	»	Mandıra
»	»	Hayekse
»	»	Harava
»	»	Halazara
»	»	Yukarı Koğ

» » » Kırıklı

»	»	»	Aşağı Koğ
»	»	»	Ulu Kale
»	»	»	Kavans Kale Köyü

**Gümüşhane Vilâyetine bağlı Şiran Kazasında zelzeleden
hasar görüp te 28/2/1940 tarihli ve 2/12921
sayılı kararnameye isimleri dâhil edilmeyen**

köyleri gösterir

Kazası	Cetveldir Nahiyesi	Köy ismi
Şiran Vilâyeti	Merkez	Kelif
»	»	Selli Dere
»	»	Çabutlu
»	»	İslâm Tersün
»	»	Yukarı Hozman
»	»	Haydürük
»	»	Balık Hisar
»	»	Darı Bükü
»	»	Çalan
»	»	Eldiğin
»	»	Selimiye
»	»	Çeküz
»	»	Çanakçı
»	»	Belen
»	»	Miyadon
»	»	Haligin

» » Cender

» » Masuran

Gümüşhane Vilâyetinin Torul Kazasında zelzeleden hasar görüp de 28/2/1940 tarihli ve 2/12921 sayılı kararnameye isimleri dâhil edilmeyen köyleri gösterir cetveldir.

Kazası	Merkez	Nahiyesi	Köy ismi
Torul		Ardasa	
»		Daisa	
»		Beşikilise	
»		Adisa	
»		Baladan	
»		Bayana	
»		Balaiya	
»		Culoşana	
»		Şive	
»		Zigana	
»		Silve	
»		Köstire	
»		Macara	
»		Yağlıdere	
»		İstivri	
»		Manastır	
»		Haşliya	
»		Büyük Çit	
»		Küçük Çit	
»		Zermut	
»		Kalecik	
»		Nivene	
»		Karel	
»		Soroyna	
»		Avliyana	
»		Herek	
»	Kürtün	Çayırçukur	

»	»	Taşlıca
»	»	Kılanköy
»	»	Harıtı Balâ
»	»	Harıtı Kebir
»	»	Ara Köy
»	Harşit	Dandı
»	»	Kuzan
»	»	Koz Köy
»	»	Manastır Bükü
»	»	Sığırılık
»	»	Törnük
»	»	Çatak
»	»	Güdkül
»	»	Kanyaş
»	»	Sadağlı
»	»	Sadi
»	»	Koymuş

Kararname No: 2/13723

28/2/1940 tarih ve 2/12921 sayılı kararnameye ektir:

Erzincan yer sarsıntısından müteessir olan mıntıklara ait cetvele ikinci defa 13/4/1940 tarihinde Yozgat Vilâyetinin Maden ve Sorgun Kazalarında vukua gelen zelzeleden hasara uğrayan ilişik listede yazılı yerlerin de idhali; Dâhiliye Vekilliğinin 7/6/1940 tarih ve 5780 sayılı teklifi üzerine icra Vekilleri Heyetince 15/6/1940 tarihinde kabul olunmuştur.

Maden Kazası

Köyler veya mahallerin ad	Hoşunlu
Dedefakılı	Babo
Peyik	Karacalar
Karamağara	Bebek
Ahmet Fakılı	K. Çalağıl
Çavuşlu	Karğalık
Kanberli	Salur

Caferli
 Divanlı
 Köseli
 Ozan
 Hacıfakılı
 Parmaksız
 Dadulga
 Horuk
 Karapınar
 Alibar
 Sazlıdere
 Çütelli
 Yayıncı
 Kartal
 Emerek
 Yunaları
 Karaçokrak
 Kürtlü
 Düdüzlü
 Emirbey
 Erbek
 Karayakup
 Koççağız
 Karelli
 Kadıgüllü
 Hisarbey
 Hasbek
 Hasbek
 Söylemez
 Kemakkı

1849

(Terzili
 Celâl hüyüğü
 Azap başı
 Çerçialan
 Aşağı Hopuç
 Karadikmen
 Ortaköy
 Pazarcık
 Yukarı Hopuç
 Özer
 Kasaba
 Sorgun kazası
 Kuşsaray
 Kaza merkezi
 Duralı dayı
 Çamurlu
 Sorgun köyü
 Bahadin
 Kadışehir
 Yelten
 Kavak
 Dikmesöğüt
 Yoncalık
 Örencik
 Kabalı
 Yava Haşan
 Seyhan
 Vasfibey
 Lâdik
 Elmalı Çiftliği Hanözü Burun Viran

Kararname No: 2/13724

23/2/1940 tarih ve 2/12921 sayılı kararnameye ektir:

Erzincan yer sarsıntısından müteessir olan mıntkalara ait cetvele ilişik listede yazılı yerlerin de ithali Dâhiliye Vekilliğinin işarına atfen Maliye Vekilliğinin 10/6/1940 tarih ve 3064 sayılı teklifi üzerine İcra Vekilleri Heyetince 15/6/1940 tarihinde kabul olunmuştur.

15/6/1940

Erzincan yer sarsıntımndan müteessir olup da 3773 saydı kanun hükümlerine tevfiikan 28/2/1940 gün 2/12921 sayılı kararnameye adlan dâhil olmayan şehir, kasaba, köyler vilâyet itibariyle aşağıya derç olunmuştur.

Samsun Vilâyeti

(Merkez Nahiyesine bağı köyler)

Kozlu | İlyas

Derecik | Teke

(Çarşamba Merkez Nahiyesine bağı köyler)

Eğridere | Konuklu

Karakaya

(Çarşamba Ayvacık Nahiyesine bağı köyler)

Yukarı Yenice | Arduç

Terice | Balahur

Fatsa | Zevgar

(Terme Merkez Nahiyesine bağı köyler)

Uzungazi | Karküçak

Geleyri | Ortagerfi

Sakarlı	Geçmiş
Kuşça	fımanaisi
Cılar	Etyemezli
Göregöz	Beydi
Dağdıralı	Sancaklı
Yenicami	Çangallar
Murat Şuayıp	Taşpınar
Karaçalı	Çardak
Bazlamaç	Mescit
Eğercili	Saray

(Lâdik Merkez Nahiyesine bağlı köyler)

Başlamış

Lâdik Merkezi Teberoğlu

Tunceli Vilâyeti:

(Pülümür Merkez Nahiyesine bağlı köyler)

Çarşı Mahallesi	Karol
Cumhuriyet »	Samo
Meydanlar »	Rabat
Pişi » Hiyer »	Göcenek
Komlar »	Hacılı
Nohutlu	Ferhadin
	Zimak

(Pülümür Deşt Nahiyesine bağlı köyler)

Deşt	Bozağa Karaderbent
Pirgini	Altın Hüseyin
Barav Yoncalık	Kayırlar
Ağaşenliği	Fem
Hasangazi	Şampaşa
Karagöl	Kırdım
Markazan	

(Banzig Nahiyesine bağlı köyler)

Tahsini	Denzek
Saliördek	Köfderen
Gelemişgan	Kaymazan
Piri	

(Seteri Nahiyesine bağlı köyler)

Bardakçı	Şeteri
Karsular	Dereyköyü
Breştik	Yarbaşı
Pintike	Kozluca
Göbürge	Mukuf
Başkalecik	Senek
Elmalı	Çors
Küllü	

(Ovacık Havacur Nahiyesine bağlı köyler)

Pardi	Konaklar
Topuzlu	Bornak

(Nazimiye, Hakis Nahiyesine bağlı köyler)

Kimsor	Cıvarık
Keşküvar	Dalav

Dereova

(Pertek: Şavak Nahiyesine bağlı köyler Taksi

<Kalan: Türtüşmek Nahiyesine bağlı köyler)

Marho

Trabzon vilâyeti:

(Vakfikebir Merkez Nahiyesine bağlı köyler)

Güney	Denizli köyü.
Ballı	Kefli
İsmailiye	Abdallı
Köprübaşı	Kancuma
Sekmenli	Anbarlı
Ruka	Resüllü
Mirili	Akkise
Boşnaklı	Seyitahmet
Çamlık	Türkelli
İlyası	Aksaklı
Bıçınlik	Korkudan
Zeytinlik	Nefsi şarlı
Kıranmahalle	Vardarlı
Çetrik	Beşikdüzü
Simenli	Adacık
Dere	Yobol
Gökçe	Takazlı
Karakaya	Şahmelik

Huplu

Giresun Vilâyeti

(Merkez nahiyesine bağlı köyler)

Yamurca	Kemaliye
Kabaköyü	Alınyomabalâ
Çocekli	Mesudiye
Hisargiriş	Humurlu
Bozteke	Çandır
Akyuma	Sultaniye
Darı	Burhaniye
Sayıca	Alınca
Akköy	Osmaniye
Ulpur	Çaykara
Kaya dibi	Melikli

Çimşir	Lapa
Seyit	Çandır çalış
Alınyomacami	

Giresun Dereli nahiyesi köyleri)

Dereli	Tepeköknarlı
Titrik	Kuşluhan
Küknarlı	Küçükahmet
Gegrez	Çivriz
Çalca	Şemail
Kurtulmuş	Egrianbar
Sütlüce	Heydere

(Giresun Keşap nahiyesine bağlı köyler)

Bayrambey	Bahıklısu
Düzköy	Pınarçukur
Gönüllü	Sayıca
Cingiran	Paya
Valitcakırlı	Yenicehisar
Sürmenli	Yivdincik
Vanazıt	Hisarüstü
Unaca	Sarvan
İklıkçı	Bayramşah
Barçaçakırlı	İngiliz
Anbaralan	Karabedirçukur
Uğurça	Halkalı
Güney	Kaşaltı
Haramı	Karaişhak
Saraycık	Kayabaşı
Fındıklı	Harmandarlı
Tepeköy	Karabulduk
Mencilis	Barça
Hasankeyf	Emeksen
Kurban pınar	Taflancık

Valit	Geçit
-------	-------

Teke	
------	--

(Giresun, Yavuz Kemal Nahiyesine bağlı köyler)

Sarıyakup	Kızıлтаş
-----------	----------

Tamdere	Gücese
---------	--------

Aksu	Şıhlar
------	--------

Kullakkaya Nahiye Merkezi

Gengene	Yuva
---------	------

Hapan	Melense
-------	---------

(Bulancık: Merkez Nahiyesi köyleri)

Ahmetli	Kuz
---------	-----

Burunucu	Küçükdere
----------	-----------

Bostanlı	Küçüklü
----------	---------

Büyükada	Saso
----------	------

Erikliman	Süme
-----------	------

Eriklik	Talıpli
---------	---------

Hacet	Tepeyuma
-------	----------

Eynece	Damidere
--------	----------

Icilli	Yaslı Bahçe
--------	-------------

Kayhan	Yaykıllık
--------	-----------

Kuşluvan	Yunuslu
----------	---------

(Bulancık: Piri Aziz Nahiyesine bağlı köyler)

Eren namı diğer Bendehur Nahiye

Merkezi	Balçıklı
---------	----------

Alidede	Bülbüllü
---------	----------

Ahırlı	Bayındır
--------	----------

Armutçukuru	Cindi
-------------	-------

Bozat	Çayır
-------	-------

1778

1855

Elmalı	Pazarsuyu
Gökçeali	Şıhlı
Kuvanlı	Şıhmusa
Karaağaç	Tepeköy
Kızılev	Tepeören
Maden	Kılkıçlı
Narlık	

(Sivas Karaçayır Nahiyesine bağlı köyler)

Hayranlı	Borazıt
Himmetfakı	Kocabey

(Sivas Karaçayır nahiyesine bağlı köyler)

Ovacık	Porsuk
Veledin	Nadrik
Beypınar	

(Hafik Kaza Merkezi Sivas)

(Mesudiye Kaza Merkezi) Ordu

Yozgat Vilâyeti:

Vilâyet Merkezi	Nohutlu
Taşköprü Mahallesi	Kızıltepe
Yukarı Çatak	

(Yozgat Osmanpaşa Nahiyesine bağlı köyler)

Büyükkışla

(Yozgat Salmanlı Nahiyesine bağlı

Çiçeklikleler köyü

1856

(Yozgat Musabeyli Nahiyesine bağlı köyler) Musabeyli Topağla

(Sorgun Kadışehri Nahiyesine bağlı köyler)

Badama

Gevrek

(Sorgun Merkez Nahiyesine bağlı köyler)

Türkburunveren

(Boğazlıyan Merkez Nahiyesine bağlı köyler)

Payrazlı

(Boğazlıyan ayırşeyhi Nahiyesine bağlı köyler)

andır

(Boğazlıyan Hamam Nahiyesine bağlı köyler)

Boyalık

(Akdağmadeni Merkez Nahiyesine

bağlı köyler)

Gökdere

Belekehan Kavağı

Arpalık

Ihsanülhamit

Oluközü

(Akdağmadeni Peyk Nahiyesine

bağlı köyler)

Abdurahmanlı

Virankale

Karahisar Tatlısı

iekli

Mahmatlı

Körük

(Hasbek Nahiyesine bağlı (Akdağmadeni)

Yazıkapanıcı

Ecenliköy

Tercan Merkezi Mama hatım:

(Tercana bağlı köyler)

Alirik	Homzun
Ahbasor	Kâğışna
Aktaş	Kefrenci
Ağveren	Karacakışlak
Armutluk	Kursan
Abrank	Kızılca
Ağatırı	Kötür
Aimeyik	Mamahatun
Cabrun	Mirvansı
Çerme	Mazgeyik
Çirkiz	Pardı
Çiknis	Pelegöz
Elâdı	Pekeriç
Edebük	Penek
Gökdere	Pırnaşil
Haçköy	Punvankük
Hampi	Sarıkaya
Hoğik	Şeyhköy
Humlâr	Tan
İbrahim Ağa	Vartik
Kalacık	Yaylâcık
Komser	Zağgeri
Karacaveren	
İliç kazası Armudan Nahiyesine bağlı köyler)	
Boyalık	Erhami

İliç kazası Kuruçay Nahiyesi	
Büyük Tabur	Kondusu
Bağcıgaz	Kerege
(Çiftlik	Kuruçay
(Danzi	Kuran
(Esirkiğ	Kinana
Köşke	Kuzluca
Hardışı	Sime
Küçük Tabur	
Kozkışla Nahiyesi	
Baştana	Kozkışla
Bazgo	Kovata
Bizgi	Kirzi
Caymurt	Meketme
Çiragediği	Ören Mezrası
Enbiya	Resullâr
İslâmköy	Silir
İvik	Sokkuva
Kalkancı	Tinkâr
(Sivas Vilâyeti)	
Ağvanis Nahiyesi Merkezi	
Kanlıtaş Köyü	
Sivas Kayadibi Nahiyesine bağlı)	
Çallı	Hayri Bey
Kâhyalı	Bedirle
(Tokat Vilâyeti)	
Merkez Nahiyesine bağlı	
Sıra böcekthane	Mürek
Saz	Boğaz

1778

Kapukaya	Vermiş
Moramul	Zigere
Kayabaşı	Sevincer
Karasenir	Dadı
	Kayrak

(Varay Nahiyesine bağlı)

Çiviköy

(Suluova Nahiyesine bağlı)

Abdulgani

Akdağ Nahiyesine bağlı

Sarılar

Zana

No.	Düstur Tertip Cilt Başlığı	Sahife	Resmî Gazete sayı
2/12921	Erzincan yer sarsıntısından müteessir olan yerler ve maaş alanlardan muhtaç olanlara avans itası hakkında kararname.		buralarda

Tevhidi içtihat kararı

Temyiz Mahkemesi Tevhidi İçtihat Heyeti

umumiyesini 14 E. 27 K. numaralı

Kararı

ÖZÜ:

Borçlar Kanununun 100 üncü maddesindeki tazminat davalarına ait müruru zamanın tayininde 125 inci maddedeki on senelik müruru zamanın tatbiki lâzım geldiği h.

Nezinde müstahdem bulunduğu mühendisin kusuru ile kazaya uğrayan amele tarafından şirket aleyhine açılan tazminat davasında Borçlar Kanununun 100 üncü maddesi mucibince muamele ifası lâzım geleceği ve bu fiilin müruru zamanı da ahkâmı umumiye dairesinde hal olunmak icap edeceği ve Borçlar Kanununun 60 ncı maddesinin hâdiseye şamil olmadığı içtihat edilmiş iken mümasil bir hâdisede Meselede Borçlar Kanununun 60 ncı maddesi hükmünün tatbik edildiği ve şu suretle daire kararları arasında tezat ve mübayenet husule geldiği cihetle mezkûr ihtilâfin tevhidi içtihat yolu ile halli Temyiz Mahkemesi Dördüncü Hukuk Dairesi Reisliğinin 1159/152 numaralı müzakeresiyle istenilmesine mebni keyfiyet Tevhidi İçtihat Heyeti Umumiyetinde müzakere edilerek:

Neticede;

Temyiz Dördüncü Hukuk Dairesinin tetkik olunan bu hususa dair ilâmlarına nazaran vakıalarda mümaselet

ve hükümler arasında da muhalefet olduğu anlaşıldıktan sonra yapılan münakaşa ve müzakere neticesinde Borçlar Kanununun 60 ıncı maddesindeki tazminat davalarına ait müruru zaman mezkûr kanunun birinci babının ikinci faslına dair olan haksız muamelelerden neşet eden borçlar hakkında cari olup mezkûr faslın 55 inci maddesinde istihdam edenlerin mesuliyeti hakkındaki hükümde müstahdem ve amelinin hizmetlerini ifa ederken diğer amele ve müstahdeme karşı değil istihdam edenle ve bu hususta hukukî ve akdi rabitası olmayan üçüncü şahıslara karşı yaptıkları zarara ait olduğu ve Borçlar Kanununun 100 üncü maddesinin ihtiva eylediği ahkâm ise istihdam edenin amele tarafından amellerini icra sırasındaki istihdam eyleyenin akdi bir rabita ile bağlandığı diğer bir şahsa karşı ika ettikleri zarara şamil bulunduğu ve istihdam eden kimse ile mutazarrır arasında evvelce yapılmış bir mukavele ile bu mesuliyet kısmen veya tamamen bertaraf edilebileceği ve 55 inci madde mucibince istihdam eden mesulün bil mal bütün dikkat ve itina sarf ettiği halde mesuliyetten kurtulacağı halde 100 üncü maddeye temas eyleyen ahvalde bu ciheti ispatla mesuliyetten varestede kalamayacağı cihetle 55 nci ve 100 üncü maddelerin ihtiva eyledikleri hükümler ve mahiyetler arasında fark mevcut olduğundan ve ihtilâfın mevzuunu teşkil eyleyen her iki ilâmdaki vakıalara Borçlar Kanununun 100 üncü maddesinin tatbiki icap etmesine mebni müruru zamanın da tayininde 60 inci maddenin değil mezkûr kanunun 125 inci maddesi veçhile on senelik müruru zamanın tatbiki lâzım geldiğine ittifakla karar verildi.

18/3/1940

Temyiz Mahkemesi Tevhidi İçti had Heyeti**Umumiyesini 21 E. 36 K. numaralı kararı****ÖZÜ:**

Salma suretiyle köy sandığında biriken paranın haczi caiz olmadığı h.

Köy Kanununda köy işleri için salma suretiyle köy sandığında biriken paraların borç için haczi caiz olmaması ve bu gibi varidatın Devlet mallarından addedilmesi bir sarahatin mevcudiyeti ile mümkün olabileceğine ve mezkûr kanunda böyle bir sarahat bulunmamasına nazaran köyün alacakları üzerine konulan haczin kaldırılması talebenin reddine dair ittihaz olunan karar Temyiz Mahkemesi İcra ve İflâs Dairesinin 26/2/1934 tarih ve 1054/1157 numaralı ilâmı ile tasdik edilmiş iken bu kere mezkûr karara mübayin olarak, 3308 numaralı kanun muvacehesinde köy malının da evleviyetle Devlet malı olarak kabul ve bu sebeple haciz ve satıştan istisna edilmesi yolunda yeni bir içtihat tekevün etmiş olduğundan keyfiyet Tevhidi İçtihat Heyeti Umumiyetinde müzakere edilerek:

Neticede;

Köy Kanunu köyü, menkul ve gayrimenkul mallara sahip bir varlık olarak tarif ettiği gibi Teşkilâtı Esasiye Kanununun 90 inci maddesinde de köyün hükmi şahsiyeti haiz olduğu tasrih edilmektedir. Menkul mal mefhumunda paranın da dâhil olduğu şüphesizdir. Hükmi şahsiyeti haiz olması hasebiyle köy mameleke de sahiptir. Ve bunların heyeti mecmuası köyün orta nalını teşkil eder.

Köy Kanununun 8 inci maddesinde bu orta malların kanun karşısında Devlet malı gibi korunacağı hük-

mü vazedilmek suretiyle Devlet malları nasıl kanunî bir himayeye mazhar iseler köy orta mallarının da aynı himayeden müstefit olacakları ifade olunmuştur.

Bu hükmün şümulü dairesini daraltmak için kanunun metninde bir işaret bulunmadığı gibi kanunun ruhundan da böyle bir mana çıkarmağa imkân yoktur. Kanun Devlet mallarını yalnız gasıp ve mütecavizlere karşı korumuyor, alacaklıların hacizlerine ve takas talebi dermeyan etmelerine karşı da himaye ediyor. «İcra ve İflâs Kanunu madde 82 ve Borçlar Kanunu madde 123»

Köy Kanununun 8 inci maddesi ikinci fıkrasının ise, köyün orta malları aleyhine işlenen suçlara Devlet mallarında olduğu gibi şiddetli cezalar tertip edilmesini temin için vazolunduğu yine fıkranın metninden sarih surette anlaşılmaktadır.

Hukuku ammeden neşet eden köy alacaklarının köyün arzusu hilâfında takas ile ıskat edilemeyeceğine dair Borçlar Kanununun 123 üncü maddesinde mevzu hüküm aynı zamanda bu alacakların haciz de edilemeyeceğini göstermektedir. Zira amme hukukundan neşet eden köy alacaklarının haczi caiz görülseydi o vakit 123 üncü maddenin vazetmiş olduğu hüküm, bu alacaklar aleyhine haciz tarikat tevessül edilmek suretiyle hükümsüz bırakılabilirdi. Bu sebepten dolayı takas ile ıskatı caiz olmayan alacakların haczi de caiz olamayacağı ve her iki müessesenin bir tutulması zarurî bir netice olur.

Köy Kanununa köy mallarının hacizden istisnası hakkında bir hüküm vaazı unutulduğunun farzı takdirinde dahi, köyün amme hukukundan neşet eden alacağının haczi caiz olmayan alacaklar arasına sokulması için Borçlar kanununun yukarıda hükmü izah olunan 123 üncü maddesi yalnız olarak dahi kâfi bir meslektir. Kaldı ki, Köy Kanununun 8 inci maddesi köyün amme hukukundan neşet eden alacağının haczi caiz olamayacağı

hususunda sarahati kafiyeyi haiz bulunmaktadır. Her iki kanun hükümlerinin birlikte mütalaası ise, bu baptaki her nevi tereddüdü izale etmeğe kâfidir.

Binaenaleyh yukarıda yazılı sebeplerden dolayı köyün salma parasının haczi caiz olmadığına ekseriyetle karar verildi.

15/3/1940

Vatandaşlığımıza alınanlar

Kararname No. 2/13615

1934 senesinde memleketimize gelerek yurttaşlığımıza alınmasını isteyen ve Osman İkizli adını alan Romanya tebaasından 1911 doğumlu Nikolaoğlu Ametol İkizli ile karısı İran tebaasından olup Seniha adını alan İ9İ2 İzmir doğumlu Avranı kızı Gezeninin Türk vatandaşlığına alınmaları; Dâhiliye Vekilliğinin 25/5/1940 tarih ve 6747/3662 sayılı teklifi üzerine 1312 sayılı kanunun 5 ve 6 ncı maddelerine tevfikan İcra Vekilleri Heyetince 31/5/1940 tarihinde kabul olunmuştur.

31/5/1940

Mülki teşkilat

Dâhiliye Vekâletinden:

1 — Adapazarı kazasına bağlı Akyazı nahiyesinde Belediye İdaresi teşkiline dair Devlet Şûrasınca verilen karar muvafik görülerek 1580 sayılı Belediye Kanununun 7 nci maddesine tevfikan tasdik edilmiştir.

2 — Bu kararname hükmünü yürütmeğe Dâhiliye Vekili memurdur.

6/6/1940

Dâhiliye Vekâletinden:

1 — Vize Kazasının Midye Nahiyesine bağlı Çilin göz Çiftliği mezkûr kazadan alınarak Çatalca Kazasının Karaca köy Nahiyesine bağlanmıştır.

2 — Bu kararnamenin icrasına Dâhiliye Vekili memurdur.

12/6/1940

Vekâletimiz Tamimleri

M. S. M. U. M.

Ş. İ. M.

17/6/930

ÖZÜ:

Harcırah tahsisatı H.

Sayı: 5995

1940 bütçesiyle verilen harcırah tahsisatılar geçen seneye nazaran çok azdır. Bu itibarla aşağıdaki hususun daima ve ehemmiyetle nazarı dikkate alınması iktiza etmektedir.

1 — Vali ve kaymakamlar devir ve teftiş harcırahlarının her mahallin ehemmiyet ve genişliği nazarı itibara alınmak suretiyle tevziatı yapılmıştır. Bu tevziat senelik olduğundan Vilâyetler İdaresi Kanununun 50 inci maddesi mucibince iki defa yapılması lâzım gelen devir ve teftiş işlerinin gönderilen miktar ile temin edilmesi ve tahsisat harici bir tahakkuk muamelesi yapılmaması.

2 — Tayinleri mahallerine ait bilumum tali memurlar arasında kat'î bir lüzum ve zaruret hasıl olmadıkça nakil ve tayin yapılmaması ve hasıl olacak kat'î zaruret dolayısı ile nakil ve tayinleri icap eden memurlar için evvel emirde keyfiyet esbabı mucizesi ile Vekâlete bildirilerek Vekâletten harcırah tediye emri temin ve irsal kılındıktan sonra tayinlerinin yapılması,

3 — /Tahkikat, tefrişat ve 1108 sayılı maaş kanununun 8 inci maddesinin «B» fıkrası mucibince ikamet yevmiyesi verilmesi icap eden muvakkat memuriyetler için bütçedeki tahsisat pek cüz'î olduğundan bilhassa bu işlerde fevkalâde mühim bir zaruret hâsıl olmadıkça alacak tahakkukuna meydan bırakılmaması ve kat'î bir lüzum hâsıl olduğu takdirde derhal Vekâlete bildirilerek

evvel emirde tahsisatı temin edildikten sonra işin yapılması ve alacak tahakkuk ettirilmesi.

Yukarıda üç madde üzerine tespit edilen esas haricinde alacak tahakkuk ettirildiği takdirde 2518 sayılı kanun hükümlerine göre kabul edilemeyeceğinin ve mesuliyetin müsebbiplerine raci olacağına alâkadarlara tebliğini tahminen rica ederim.

Umumî Müfettişliklere ve Vilâyetlere yazılmıştır.

M. S. V.

Muamelât U. M.

Ş. 2. M. d.

ÖZÜ:

Romanya'ya sipariş edilecek mallar H.

Sayı: 5266

1 — Kat'î zaruret olmadıkça Romanya'ya sipariş edilen bir mal için Merkez Bankasındaki Türk- Romen kliring hesabına peşin tediye yaptırılmaması hakkında Ticaret Vekâletinden alman 22. 5. 1940 gün Dış Ticaret dairesi reisliği 5/6445 sayılı yazının tasdikli bir sureti ilişiktir.

Gereğinin ona göre yapılmasını ve icabı halinde bu hususta doğruca Vekâlet müşârtinileyh ile muhaberede bulunulmasını rica ederim.

2 — Umumî Müfettişliklere, Vilâyetlere ve V/ âlet dairelerine yazılmıştır.

7/6/1940

Ticaret Vekâletinin 22. 5. 1940 gün ve 5/6445 sayılı yazısı suretidir.

Malûmu âlileri bulunduğu veçhile kliring sisteminde Türkiye Cumhuriyet Merkez Bankası ithalâtçılarımızın ecnebi memleket ihracatçılarına karşı olan borçlarını ihracatçı memleket milli bankası veya kliring ofisi nezdinde bulunan ve Türkiye'den ihraç edilmiş Türk menşeli mallar bedellerinden mütehasıs alacaklar ile ve tahsilât sırasına riayet suretiyle ödetir. Ticaret muvazenesi aleyhimize olan bir memleket ihracatçısı Türkiye Cumhuriyet Merkez Bankasının o memlekette alacağı bulunmayacağına göre Türkiye'ye sevk ettiği malların bedelini derhal tahsil edememek mevkiine düşer. Sevk ettiği malın bedelini tahsilde bu suretle müşkülâta maruz kalan bir ihracatçı da mal gönderirken ya geçecek zaman için hesap edeceği faizi malın fiyatına zammeder ve yahut Türkiye'ye kliring yolu ile satış yapmaktan büsbütün imtina eder.

Bu cümleden olmak üzere Türk - Romen kliringinde son zamanlarda tahassul eden külliyetli borcumuz Romanya'dan memleketimize mal ithalini bilhassa petrollü maddeler getirmeği pek müşkülleştirmiş ve Romen ihracatçılarını ithalâtçılarımızdan peşin tediye talep etmeğe sevk etmiştir. İthalâtçılarımız da Romanya'ya mal sipariş ettikten sonra getirecekleri mal bedelini malın tesellümünden evvel Türkiye Cumhuriyet Merkez Bankasına yatırdıkça mezkûr banka da bu peşin tediyeler için alâkalı Romen ithalâtçıları lehine Romen millî bankasına tediye emirleri vermeğe başlamış ve bu suretle Romanya'ya olan borcumuz da hakikati halde memlekete filen mal girmedeği halde ve ihracatımızın da mahdut kalması tahtı tesirinde mütemadiyen tezeyüt etmekte devam etmiştir. Borç tezeyüt ettikçe de Romen ihracatçıları Türkiye'den verilen siparişleri kabul etmekten çekinmeğe ve ağır şartlar ileri sürmeğe başlamışlardır. Ro-

manyaya olan borcumuzun mütemadiyen kabarmasına kısmen mâni olmak gayesiyle Türkiye Cumhuriyet Merkez Bankasına talimat verilerek Romen kliringi hesabına:

a) Petrollü maddelerin,

b) Resmî dairelerce sipariş edilmiş malların bedellerini teşkil eden paralardan gayrısı için hiç bir sebeple ithalâtçılarımızdan Romen kliringine yatırılmak üzere peşin tediye kabul etmemesi bildirilmiştir.

İçinde bulunduğumuz devre zarfında memleketimizin petrollü maddelere olan acil ve mübrem ihtiyacının Romanya'dan kliringle teminini güçleştirmemek üzere resmî dairelerimizin Romen kliringine peşin tediye yapmak hususunda azamî derecede hassas davranmalarına ihtiyaç hissedilmektedir.

Bu itibarla keyfiyet alâkalılara ehemmiyetle tebliğ edilerek kat'î zaruret elvermedikçe Romanya'ya sipariş edilen bir mal için Türkiye Cumhuriyeti Merkez Bankasındaki Türk-Romen kliring hesabına peşin tediye yaptırılmasına müsaadelerini saygılarımla rica ederim.

Diğer Vekâletlerin tamimleri

1 — 3828 sayılı kanunun on birinci maddesiyle damga resimlerine yapılan zam 1 Haziran 1940 tarihinde meriyete girecektir.

Bu zammın sureti tatbiki hakkında aşağıda izahat verilmiştir.

Yeni kanunla damga resmî kanununun on birinci maddesine bağlı tarifede yazılı maktu resimlere yüzde elli ve aynı kanunun üçüncü, dördüncü, beşinci ve altıncı fasıllarında yazılı nispi resimlere yüzde on nispetinde zam yapılmıştır.

Damga resmi kanununun on birinci maddesine bağlı maktu resim tarifesinin otuz sekiz, kırk, kır altı, kırk yedi, kırk dokuz, elli iki, elli dört, elli sekiz, altmış bir, altmış iki, altmışaltı, altmış sekiz, yetmiş sekiz ve doksaninci numaraların da yazılı evrak ile otuz dokuzuncu numarasında yazılı vekâletnamelerden yalnız sulh mahkemelerinde istimal edilecek olan hususî vekâletnameler bu zamma tâbi değildir. Aynı kanunun otuz üçüncü maddesinde yazılı evrakın resimleri de yüzde elli arttırılmıştır.

2 — Gerek maktu, gerek nispi resimlere yapılan zamlar, damga resmi kanunu hükümlerine göre bir varakanın tâbi olduğu resim miktarı hesap ve tayin edildikten sonra, bu miktar üzerinden hesap olunacaktır. Yoksa damga resmi kanununda yazılı resim nispetleri arttırılmış değildir. Meselâ damga resmi kanununun 12 inci maddesi mucibince muayyen meblâğı muntazam evrakın resim nispeti binde ikidir. Bu nispet mahfuzdur. Yeni kanun, damga resmi kanununun on ikinci maddesi mucibince resme tâbi her hangi bir varakanın bu nispete göre taayyün eden resim miktarına yüzde on zam yapmıştır.

Binaenaleyh damga kanununun on ikinci maddesine göre yirmi kuruş resme tâbi olan bir maaş senedine yeni kanunla iki kuruş zam yapılmış bulunmaktadır.

3 — Yeni kanunla yapılan zamlar bazı hallerde kesirli çıkmaktadır. Bu hallerde yapılacak muamele 1940 malî yılı muvazene-i umumiye kanununun 30 uncu maddesi ile hükme bağlanmıştır. Bu madde hükmüne göre alınacak zam ile asıl damga resminin baliği, bir kuruştan aşağı zuhur ettiği takdirde bir kuruşa iblâğ olunacak, resim ile zam yekûnunda bir kuruştan aşağı zuhur eden kesirler de kuruşa çıkarılacaktır.

Meselâ, kıymeti otuz lira olan bir arsanın tasarruf senedine, ilhakı lâzım gelen pula damga resmi kanununun on üçüncü maddesinin birinci fıkrasına göre otuz para olup yeni kanunla buna yapılacak yüzde on zam ile birlikte yekûnu otuz üç para olacağından, bir kuruştan aşağı düşen bu kindar bir kuruşa iblâğ edilecektir. Seksen liralık bir maaş veya harcırah senedine il sak edilecek pul, damga resmi kanununun 12 inci maddesi mucibince on altı kuruş olup buna ilâve edilecek yüzde on zamları birlikte yekûnu on yedi kuruş altmış santim olacağı için, on yedi kuruşun kesir olan altmış santim de kuruşa iblâğ edilerek bu varakaya on sekiz kuruşluk; keza, beş kuruş resme tâbi bulunan ticarî bir çek de, yüzde elli zammı ile beraber baliğ olduğu yedi buçuk kuruşun kesri olan yirmi paranın kuruşa iblâğı suretiyle, badema sekiz kuruşluk, resme tâbi tutulacaktır.

4— Bu yazının acele kazalara da tebliği rica olunur.

Çalışma Raporları

Yüksek Vekâlete

940 Senesi Mayıs ayı içinde Umum Müdürlüğümüzce (1676) evrak alınmış ve buna mukabil de (1515) evrak sevk olunmuştur.

Alman (1676) evraktan (69) u birinci, (485) i ikinci, (852) si üçüncü ve (270) i de dördüncü şubelerimize tevdi olunmuştur.

A — Birinci şube: Muamelât ve istatistik.

Tevdi olunan (69) evraktan muhabereyi icap ettiren (21) adedini sevk etmiş, istatistiğe müteallik bulunanlarla işleri sona ermiş bulunan mütebakisi hakkında lâzım gelen muameleyi yaptıktan sonra dosyalarında hıfız eylemiştir.

B — İkinci şube: Nüfus İşleri.

Geçen aydan devrettiği (35) bu ay verilen (485) diğer şubelerden aidiyeti itibariyle gönderilen (25) ki cem 'an (545) evraktan resen yazdıklarıyla beraber «478» adedini şevketmiş muamelesi sona ermiş bulunan (92) adedini dosyalarında saklamak suretiyle Haziran ayma (22) evrak devir eylemiştir.

C — Üçüncü Şube: Tabiiyet İşleri.

Mayıs ayından kalan (61) bu ay aldığı (852) evraktan (754) ünü sevk ve (125) adedini karar için Başvekâlete arz eylemiş, Haziran ayma da (34) evrak devretmiştir.

I — Bu ay içinde (1138) yabancı vatandaşlığa alınmış ve (5) kişinin tabiiyet durumları tetkik olunarak haklarında icap eden kararlar verilmiştir.

D — Dördüncü Şube: Kültürel işleri

Bu ay aldığı (270) diğer şubelerden gönderilen (38) evrakın tutarı olan (308) evraka mukabil diğer şubelere yolladıkları ile beraber (318) evrak sevk etmiş ve işi sona ermiş bulunan (26) sim da hıfız etmiştir.

Arz olunur.

Tekâüt ve yetim aylıkları bitenler

Dâhiliye Vekâletince 1 6 940 dan 1/7/940 a kadar

İşi biten emekli ve öksüzler maaşı tahsis listesi:

Memuriyeti ve ismi	Nev'i tahsis
Torbalı hususî muhasebe birinci sınıf memuru ölü Fahrettin Özcan	eytam
Çardak nahiyesi müdürlüğünden mü' tekaüt ölü Ahmet Giray	»
Bahçeler müdürlüğü muhafızlığından mütekait İsmail Çeliköz	»
Sabık Isparta valisi ve Ankara mebusu Mehmet Fevzi Daldal	Tekâüt
Gürün hususî muhasebe memurluğundan mütekait özü İbrahim Ethem Hergüner	eytam
Hafik hususî muhasebe eski memuru ölü Mehmet İzzet Moğulkoç	»
Pazarcık kaymakamlığından mütekait ölü Ali Rıza Ertan	»
Kasımpaşa tahsil Ş. tahsildarı Ahmet Tetikler	Tekâüt
Ordu hususî muhasebe eski evrak kâtibi İsmail Hakkı Derkunt	eytam
Karaisalı hususî muhasebe tahsildarı Mehmet Sarıgül	Tekâüt
Çoruh nüfus müdürü ölü Mustafa Kemal Yurdakul	eytam

Şehreminlerinden mütekait Hüseyin Celâl	eytam
Üsküdar tahakkuk Ş. tahakkuk muavinlerinden	
mütekait Ahmet Salâhattin Çam	»
Kırklareli hususî muhasebe memurlarından	
ölu Şevket Büyük Yalçın	»
Karataş nahiyesi müdürlüğünden	
mütekait ölu Cemal Babacan	»
Dâhiliye Vekâleti memurlar, Sicil ve	
Muamelât U. Mü? Ş. I. muamelât Bürosu Me.	
Müzeyyen Karan	Tekaüt
Gelibolu nüfus kâtipliğinden mütekait Ahmet Çakır	»
Eğil kazası nüfus kâtiibi ölu Haşan Özen	»
Muğla dâhiliye nezareti hülefâlığından	
mütekait ölu Asım Kocağıl	»
Ergiri kazası tahrirat ser müsevvidi Abidin	Tekaüt
Eskişehir muhacirin hesap memurluğundan	
mütekait ölu Abdullah Hikmet Dırana	eytam
Karaman nüfus memurluğundan mütekait	
ölu Mehmet Nazmi Erturan	»
Eminönü tahsil Ş. tahsildarı Mehmet Esat Doğaner	»
Tefenni nüfus memuru Nuri Ünal	Tekaüt
Kuşadası hususî muhasebe eski meydanı	
»	

1796

murur Ahmet Saffet Solak

eytam

Edirne maliye muhasebe mdrlgnden

mütekait ve Edirne eski hususî muhasebe

müdürü Rasim Ertürk

Tekaüt

Hesap ileri mdrlg murakb

Mehmet Eşref zkan

»

Pasif Korunma İşlerinde İdare Amirlerinin vazifeleri

Yazan: Hüsamettin Tuğaç

D. V. Seef. Md.

Dünya ahvalinin bugünkü durumu itibariyle hükümetimizin gösterdiği 3yüksek dikkat ve alâkanın pasif korunma işlerini de şumulü dâhilinde bulundurduğuna şüphe yoktur.

Hava silâhlarımın ne büyük rol oynadığına her gün bir defa daha şahit olduğumuz şu sıralarda bu hayatî mevzua verilmesi lâzım gelen ehemmiyeti, burada uzun uzun tekrara lüzumu yoktur. Esasen Hava taarruzlarına karşı korunmanın lüzum ve ehemmiyetinin bütün iare âmirlerimiz tarafından kâfi derecede anlaşılmış ve benimsenmiş olduğu tebeyyün etmiştir. Bu işe dair kanunî hükümlere dayanan esasî proje ve plânlar da birçok vilâyetlerde hazırlanmıştı. Kısaca diyebiliriz ki, Pasif korunmada çok mühim olan nazarî sahadaki hazırlıklar matluba yakın derecede j ilerlemiştir.

En mühim mesele maddî vasıtaların noksanlığıdır. Bunlarla beraber mümkün olan bütün vasıta ve tasarrufları bir araya toplayarak pasif korunmayı bu ölçüler dairesinde tahakkuk ettirmeye çalışmak bugün için müspet bir iş görmek dermektir.

İşin maddî imkânlarla müteallik tarafını bu suretle kayıt ettikten sonra pasif korunma mevzuatımızda idare

âmirlerinin vazifelerine taallük eden esas hükümleri kısaca gizden geçirelim:

I— Hava taarruzlarına karşı korunma kanunu

Madde 5 de:

(Hava müdafaa genel komutanlığıyla anlaşarak Dâhiliye Vekâletince tayin edilen esaslar ceziresinde Valiler, vilâyetleri dâhilinde Pasif korunma plânlarını ve talimatların ihzar ve nizamnamelerine göre Pasif korunma tesisat, teşkilât, vasıta ve tedbirlerini tahakkuk ettirmekle mükelleftirler. Valiler)

Bu maddede (Pasif korunma plan ve talimatları) bilhassa tebarüz ettirilmiştir. Filhakika çok şümüllü ve çeşitli ve bu sebeple az çok muğlak olanı Pasif korunma işleri esaslı plân ve talimatlarla bidayette tespit ve izhar olunmazsa, işe nereden başlanacağı ve neler yapılacağı kestirilemez ve birçok lüzumsuz zaman ve enerji sarfına mahal verilmiş olur. Bu tarz Pasif korunmada en fena ve en mahzurlu bir çalışma şeklidir. Yapılacak plân ve talimatlar o kadar mükemmel ve bütün lâzım gelen tafsilâtı o kadar şümüllü şekilde ihtiva etmek lâzımdır ki, bu plân ve talimatlara tevfikân her işin üzerinde hiç bir tereddüde mahal kalmadan en iyi şekilde çalıştırabilsin. İleride sırası gelince bu plân ve talimatın nasıl yapılacağını izah edeceğiz. .

II — Hava taarruzlarına karşı Pasif korunma

Nizamnamesi Madde: 9 da:

(Vali ve kaymakamların reisliği altında bulunan Pasif korunma komisyonlarının vazifeleri tadat edilmekte-

dir. Şöyle ki:

A - Pasif korunma plânlarını ve Talimatlarını yapmak (Madde: 9-A)

B - Hava haber alma hizmetini (DII2) talimatına göre tatbik etmek. (M. 9-B)

C - P. K. teşkillerini kurmak ve teçhiz etmek. (M.

9-C)

D - Teşkilâtı ve Halkı yetiştirmek. (M. 9-D)

E - Korunma teşkillerini ve malzemesini tehlike zamanında hazır bulundurmak... (M. 9-E)

F - H.T.K.K. kanun ve nizamname, Emir ve Talimatlarını takip ve tatbik etmek (M. 9-F)

Yukarıda A-F fıkralarında sayılan vazifeleri sırası ile izah edeceğiz. Şimdi Nizamnamenin 9 uncu maddesinin A fıkrasını ele alalım:

(A) fıkrasında Pasif korunma plân ve talimatlarından ve şehir Planlarla yapı şartlarından bahsedilmektedir. Pasif korunma plânlarına esas olmak üzere, Dâhiliye Vekâleti tarafından vilâyetlere 19-4-939 gün ve Sef. Md. 462 ve 19-1-940 gün ve Sef. Md. 91 sayılı tamimlerle icap eden talimatlar verilmiştir.

Bu esaslara göre P. K. plâni şu işlere ait plân, proje, cetvel ve talimatları ihtiva eder:

I - Hava haber verme işleri,

II - Alârm ve Alârm yayma işleri,

III - Işıkları söndürme ve karartma işleri,

IV - Pasif korunma teşkilleri, Teçhizat ve talim terbiye işi,

- V - Şhrin korunma bölgelerine taksimi ve kuvvetlerinin tespiti işleri,
- VI - Seyrekleştirme, Dağılma ve Toplu korunma işleri,
- VII - Su ve gıda maddelerinin korunması işleri,
- VIII - Yangına karşı umumî tedbir
- IX - Limanlarda ve gemilerde gaza karşı tedbir,
- X - Halkın yetiştirilmesi ve halka ait diğer işleri,
- XI - Malzeme ve yedek malzeme ve muhafaza işleri,

I — Hava Haber verme işlerine dair Plân

Bu plân şu hususları sarih bir şekilde ihtiva etmelidir:

A — Vaziyet krokisi:

Vilâyetin Hava haber verme merkez ve postal arının ve varsa Hava haber verme Mıntika komutanlığının (H.H.V.M.K.) yerlerini ve arada mevcut muhabere hatları ile yapılması icap eden hatları ayrı renklerle gösteren 1/200,000 mıkyaşlı kroki. (Bu krokide gösterilen işaretler, (D-112) Talimatının son sayfalarında (Şekil-1) de gösterilen işaretlere uygun olmalıdır.

B — Kuvvet cetveli:

H.H.V. teşkilâtına ait mevcut teşhizatı ve noksanlarını gösteren umumî kuvve cetveli ve bu noksanların ne zaman ikmal edileceğini gösteren izahat. (Bu cetvel Vekâletin 12-6-939 gün ve Sef. Md. 704 sayılı tamimde ekli numuneye göredir.)

C — Kurs vaziyeti:

1- Kurstan geçen ve geçmeyen H.H.V. posta komutan ve erlerinin miktarını ayrı ayrı gösteren bir cetvel,

2- Kursun ne zaman nerede ve kimin idaresinde açıldığını veya açılacağını ve kurs görmemiş olanların ne zaman kurstan geçeceklerini bildiren izahat.

3- Esas kurstan sonra açılacak olan tekemmül kursları ve tatbikatlar.

D — Muhabere şebekesi:

Islah veya yeniden tesisine lüzum görülen hava haber verme hatlarının tahmini masraf miktarı ve bundan mahallî vasıtalarla temini mümkün olanların miktarı ve ne zaman yapılacağı ve mütebakisi için P.T.T. idaresiyle yapılacak muamelenin tespit ve takibi şekli,

E — Sefer malzemesi:

Hava haber verme posta ve merkezlerine ve, varsa (H.H.V.Mn.K.na mahsus sefer teçhizat ve malzemesinin, Vekâletin 2-6-940 gün ve Sef. Md. 1231 sayılı tamimi veçhile ambalâj keyfiyeti ve kimin mesuliyeti altında muhafaza olunduğu ve icabında derhal mahalline ne suretle sevk edileceği.

F-H.H.V. posta kulübeleri ve H.H.V. Mn.K. binaları:

Yapılmış ve yapılmamış plân posta kulübelerinin miktarı ve noksanlarının malî karşılığı ve ne zaman yapılacağı-

1802

H.H.V. merkez ve Mıntıka komutanlıkları varsa bunların alışına yerlerinin tespit ve hazırlanması keyfiyetin izahı

— Sonu var —